

**GÜVEN
ŞENYURT**

**SCÜSBE
SİVAS
2018**

**TAKIM SPORLARINDA ALGILANAN ANTRENÖR, EBEVEYN VE AKRAN GÜDÜSEL
İKLİM FAKTÖRLERİNİN BAŞARI ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

T.C.

**SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TAKIM SPORLARINDA ALGILANAN ANTRENÖR, EBEVEYN VE
AKRAN GÜDÜSEL İKLİM FAKTÖRLERİNİN BAŞARI ALGISI
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

GÜVEN ŞENYURT

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

SIVAS-2018

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TAKIM SPORLARINDA ALGILANAN ANTRENÖR, EBEVEYN
VE AKRAN GÜDÜSEL İKLİM FAKTÖRLERİNİN BAŞARI
ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

GÜVEN ŞENYURT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. MURAT KANGALGİL

SİVAS-2018

“Takım Sporlarında Algılanan Antrenör, Ebeveyn ve Akran Güdüsel İklım Faktörlerinin Başarı Algısı zerindeki Etkisi” adlı **Yüksek Lisans** Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmış ve jürimiz tarafından Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü **Beden Eğitimi ve Spor** Ana Bilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Atahan ALTINTAş

ye

Dr. Öğr. Üyesi. Fatih ÖZGÜL

ye (Danışman)

Doç. Dr. Murat KANGALGİL

ONAY

Bu tez çalışması, tarihinde Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve yukarıda imzaları bulunan jüri yeleri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zbeyda AKIN POLAT
SAğLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRÜ

Bu tez, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Senatosu'nun 18.02.2015 tarihli ve 4/4 sayılı kararı ile kabul edilen Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna göre hazırlanmıştır.

Bana her daim destek olan ve emeğini esirgemeyen
babama, anneme, eşime ve oğlum Kutay'a..

ÖZET

“TAKIM SPORLARINDA ALGILANAN ANTRENÖR, EBEVEYN VE AKRAN GÜDÜSEL İKLİM FAKTÖRLERİNİN BAŞARI ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ”

Güven ŞENYURT

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Murat KANGALGİL

2018, 85 sayfa

Spor, günümüz insanının yoğun temposuna karşı gerek fiziksel gerek psikolojik anlamda rahatlama, zinde kalma amacıyla yürütülen egzersizlerdir. Geçmiş yıllarda sporcunun başarıyı elde etmesinde fiziksel performansın en etkili faktör olduğu düşünülmekteyken, bugün güdülenme faktörünün fiziksel performans faktöründen daha etkili olduğu ifade edilmektedir. Bir güdülenme türü olarak içsel güdüleme, sporcunun kendini başarıya odaklaması, başaracağına inanması bağlamında önem taşımaktadır. Sporcuların başarıya ulaşma yolunda tercih ettikleri yöntemler veya teknikler kadar, başarı algıları da günümüzde değişime uğramaktadır. Güdüsel iklim kavramı, spor psikolojisi alanında gittikçe önem kazanan bir kavramdır ve bu çalışmanın da temel çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu araştırma, takım sporlarında algılanan antrenör, ebeveyn ve akran güdüsel iklim faktörlerinin başarı algısı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla Sivas'ta bulunan ve futbol, basketbol, voleybol ve hentbol sporlarıyla en az 3 yıl deneyim kazanmış 362 sporcu üzerinde uygulanmıştır. Güdüsel iklim konusunda yeterli çalışmalar bulunurken ebeveyn ve akran güdüsel iklim konularında literatürde çok az çalışma olması nedeniyle önem taşımaktadır. Çalışmada, sporcuların başarı algılarını belirlemek amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Geniş örneklemelere sahip olan araştırma ve çalışmalar için anket tekniği oldukça elverişlidir. Anket tekniği

katılımcıların herhangi bir konudaki görüşlerini çeşitli türlerde sorular sorarak toplamayı hedefleyen bir tekniktir. Araştırmacıya istatistiki anlamda sağlıklı veriler vermektedir. Anket formları, katılımcılara yüz yüze uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında frekans analizi, çapraz tablo, t testi gibi istatistiki analizler yapılmıştır. Elde edilen veriler analize tabi tutularak değerlendirilmiştir.

Bulguların değerlendirilmesi sonucunda, katılımcıların demografik özellikleri ile güdüsel iklim envanteri alt boyutları olan ustalık, performans, başarı algısı envanteri alt boyutları olan görev, ego, akran güdüsel iklim envanteri alt boyutları olan takım içi çatışma ve ebeveyn güdüsel iklim envanteri alt boyutları baba-anne endişe iklimi, baba-anne çabasız başarı, baba-anne öğrenme haz arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p<0,05$).

Sporcuların ölçek sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda güdüsel iklim alt boyutlarından performans alt boyutunun erkek sporcularda ön planda olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonucunda sporculara ustalık becerilerini geliştirme imkânı konusunda içsel güdüleme eğitimleri verilebilir. Bir diğer sonuç olarak, sporcuların branşlara yönlendirilmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin daha etkin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, beden eğitimi öğretmenlerine sporcu seçimleri ve yetenekli sporcuları tespit etmeleri konusunda gerekli akademik eğitimler verilmesinin uygun olduğu önerisinde bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Güdüleme, Güdüsel İklim, Başarı Algısı.

ABSTRACT

THE ROLE OF COACH, PARENT AND PEER MOTIVATIONAL CLIMATE FACTORS ON PERCEPTION OF SUCCESS IN TEAM SPORTS

Güven ŞENYURT

Master Thesis

Department of Physical Education and Sports

Supervisor: Assistant Prof. Dr. Murat kangalgil,

2018, 85 pages

Sport is the exercises that people do against the rush of life in order to get relaxed, stay healthy in terms of physical and psychological aspects. In the past, it used to be believed that physical performance was an important factor in order to reach the target, but today it is believed that motivation factor is more effective than physical performance. As a kind of motivation, inner motivation is important because it helps sportsmen to focus on success and believe in themselves to reach the success. In as much as the methods sportsmen prefer in order to reach the target change, their perception of success also changes today. Motivational Climate term is getting more and more important in Sports Psychology and it is the fundamental term in this study. This research is carried out on 362 participants who have 3 years experience in team sports like football, volleyball, basketball and handball in order to determine the effects of trainer, parents and motivation climate factors' role on perception of success. This research is important as there are few works on this subject. In the study, survey technique, a quantitative research method is used. Survey technique is a useful technique particularly for the researches on large samples. Survey is used to gather data on a particular subject by asking different kinds of questions. It provides statistical data to the researcher. Survey forms are applied face to face to participants and the data obtained from the survey is analyzed through SPSS statistical program. For the research, frequency analysis, cross tables and t test analysis are done. The data obtained from the research is analyzed and evaluated.

According to the conclusions of the findings, significant differences between demographic data and competence and performance from the motivational climate task and ego from the perception of success, teammate conflict from peer motivational climate, parents' worry conducive climate and parents' success without effort, mother and father learning and enjoyment climate were found out ($p < 0,05$). According to the findings of the research, among the sub-dimensions of the motivational climate, it is found out that performance is considered to be more important for the male attendants. As a suggestion, the sportsmen can be trained to improve their competence skills and their inner motivation. Besides, according to the findings, the reason what drove the attendants towards sport is their teachers of physical education lesson. According to the results, It can be proposed that the teachers of physical education lesson can be received training to identify talented young sportsmen and raise them to be successful.

Key Words: Motivation, Motivational Climate, Perception of Success

KATKI BELİRTME / TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimi aşamasında her daim eleştirileri ile katkı sağlayan sevgili danışman hocam sayın Doç. Dr. Murat KANGALGİL'e tez konu alanında değerli yayınları bulunan ve yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Atahan ALTINTAŞ'a, istatistiksel analizlerde desteğini esirgemeyen, Doç. Dr. Zekiye TAMER GENCER ve Arş. Gör. Dr. Ömer AYDINLIOĞLU'na, Tez çalışmamı uygulayabilmem için yardımcı olan ve izinleri ile olanak sağlayan Sivas Yol Spor, Demir Spor, Gençlik Spor, Türk Telekom Spor, Sivas Yüzme ve Su Altı Sporları, Çimento Spor, Sivas Belediye Spor, Arkas Spor ve Kongre İktisadi Spor Kulübü çalışanlarına ve antrenörlerine yine Sivas Doğa Koleji, Sivas Fen Lisesi ve Sivas Selçuk Anadolu Lisesi beden eğitimi öğretmenlerine,

Biricik oğlum Kutay ŞENYURT'a teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

KAPAK	i
ONAY	i
ÖZET	iv
KATKI BELİRTME / TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER	xi
TABLOLAR/ÇİZELGELER	xii
KISALTMALAR/SİMGELER	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	2
1.1.1. Alt Problemler.....	2
1.1.2. Sınırlılıklar	2
1.1.3. Sayıtlılar	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Spor Psikolojisine Kavramsal Bir Bakış	5
2.2. Güdüleme (Motivasyon)	5
2.3. Güdülemenin Oluşumu	8
2.4. Sporda Güdülenme.....	9
2.4.1. İçsel Güdülenme (Birincil Güdülenme)	9
2.4.2. Dışsal Güdülenme (İkincil Güdülenme)	10
2.5. Sporcü Güdülenmesi.....	11
2.6. Güdüsöl İklım.....	12
2.6.1. Ustalık İklımı	12
2.6.2. Performans İklımı.....	13
2.7. Algılanan Ebeveyn Güdüsöl İklım.....	13
2.8. Akran İklımı.....	14
2.9. Başarı Algısı.....	15
2.9.1. Görev Yönelimi.....	15
2.9.2. Ego Yönelimi	16
3. GEREÇ ve YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Tipi.....	17

3.3. Araştırmanın Evreni ve Araştırmanın Örnekleme	17
3.4. Veri Toplama Araçları	17
3.5. Araştırmanın Güvenirligi	19
3.6. Verilerin Toplaması	23
3.7. Verilerin Değerlendirilmesi	24
3.8. Araştırmanın Etik Yönü	24
4. BULGULAR	25
4.1. Araştırmaya Katılan Sporculara İlişkin Demografik Bilgiler	25
4.2. Katılımcıların Branşları ile Belirlenen Değişkenler Arasındaki Farkı Ölçmeye Yönelik Çapraz Tablolara ait Bulgu ve Yorumlar	29
5. TARTIŞMA	46
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	53
6.1. Sonuçlar	53
6.1. Öneriler	55
7. KAYNAKLAR	56
8. EKLER	62
8.1. EK -1: Etik Kurul Raporu	62
8.2. EK -2: Veri Toplama Araçları (demografik bilgiler ve ölçekler)	63
9. ÖZGEÇMİŞ	69

ŞEKİLLER

Şekil 1: Güdü Döngüsü.....	7
Şekil 2: Maslow'un İnsan Güdüleri Piramidi.....	8
Şekil 3: Güdülemenin Oluşumu	8
Şekil 4: Güdülenme, Uyarılmışlık ve Performans Arasındaki İlişkisi.....	9
Şekil 5: Evren ve rneklem Tablosu.....	17

TABLolar/ÇİZELGELER

Tablo 1 : Sporda Algılanan GÜdüsel İklim Ölçeğinin Güvenilirlik Katsayısı Tablosu	20
Tablo 2: Başarı Algısı Envanteri (Çocuk Versiyonu) Güvenilirlik Katsayısı Tablosu.	20
Tablo 3 : Gençlik Sporlarında Akran GÜdüsel İklim Envanteri Güvenilirlik Katsayısı Tablosu	21
Tablo 4 : Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri-2 (Baba) Güvenilirlik Katsayısı Tablosu.....	22
Tablo 5 : Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri-2 (Anne) Güvenilirlik Katsayısı Tablosu	23
Tablo 6 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Demografik Bilgiler Tablosu	25
Tablo 7 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Tercih Ettiği Branş İle Yaş, Cinsiyet, Baba Meslek, Anne Meslek, Baba Eğitim, Anne Eğitim, Aylık Gelir, Nerde Yaşadıkları, Başarı Durumu, Spora Yönlendiren ve Elde Edilen En İyi Derece Çapraz Tablosu.....	29
Tablo 8 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Yaş, Cinsiyet, Spora Yönlendiren, Aylık Gelir ve Okul Başarısı Puanı İle Antrenör GÜdüsel İklim Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki T Test Tablosu.....	34
Tablo 9 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Yaş, Cinsiyet, Spora Yönlendiren, Aylık Gelir ve Okul Başarısı Puanı Değişkenine Göre Başarı Algısı Envanteri Alt Boyut Skorları Arasındaki T Test Tablosu	36
Tablo 10 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Yaş Cinsiyet, Okul Başarısı, Spora yönlendiren Aylık gelir, Baba Eğitim ve Anne Eğitim Değişkenine Göre Başarı Algısı Envanteri Alt Boyut Skorları Arasındaki T Test Tablosu	38
Tablo 11 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Yaş Değişkenine Göre Algılanan Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Skorları Arasındaki T Test Tablosu	42
Tablo 12 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Cinsiyet Değişkenine Göre Algılanan Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Skorları Arasındaki T Test Tablosu.....	43
Tablo 13 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Baba ve Anne Eğitim Değişkenine Göre Algılanan Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Skorları Arasındaki T Test Tablosu.....	44
Tablo 14 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Nerde Yaşıyorsunuz Değişkenine Göre Algılanan Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Skorları Arasındaki T Test Tablosu.....	45

KISALTMALAR/SİMGELER

\bar{x}	Ortalama
n	Örneklem Sayısı
Ss	Standart Sapma
α	Cronbach Alpa Güvenilirlik Katsayısı
f	Frekans
%	Yüzde
t	t Test Değeri
Sig.(p)	Önem Değeri
Akt.	Aktaran

1. GİRİŞ

Spor, insanın gündelik hayatında sağlıklı ve formda kalmak için gerçekleştirmiş olduğu etkinliklerdir. Bu etkinlikler kişisel olarak yapılabildiği gibi takım olarak da yapılmaktadır. Sporu günlük bir egzersiz uygulamasından çıkarıp profesyonel anlamda gerçekleştiren bireylerin hayatında spor çok farklı bir yer teşkil etmektedir. Profesyonel bir sporcu yaptığı spor dalı ile ilgili gerekli her türlü donanıma gerek fiziksel gerek psikolojik anlamda sahip olmalıdır. Bu noktada fiziksel kondisyonun yeterli olmasının yanı sıra psikolojik, duygusal ve güdüsel iklim özelliklerinin de dengeli ve sağlıklı bir şekilde ilerlemesi gerekmektedir.

Sporda başarıyı elde etmek sadece çok sıkı çalışmak ve rakiplerinden daha iyi bir performans göstererek onları alt etmek anlamına gelmemektedir. Yahut ortaya konulan ödülü veya kupayı elde etmek amaçlı yürütülmemektedir. Spor psikolojisi olarak literatürde yerini alan psikoloji türü, son yıllarda sporcuların başarılarının altında yatan etmenleri ortaya çıkarma yolunda büyük ilerlemeler kaydetmektedir. Günümüz sporcuları sadece kazanma odaklı çalışan değil, aynı zamanda psikolojik ve duygusal anlamda da kendini kontrol edebilen ve içsel güdüleme unsurlarını tüm spor hayatına entegre edebilen kişilerdir. Bu bağlamda, düzenli egzersiz yapmak kadar, endişe ve stres yönetimi, zaman yönetimi, yeterli düzeyde motive olma gibi unsurlar da önem taşımaktadır.

Güdüsel iklim ve başarı algısı spor bilimleri kapsamında üzerinde önemli durulan iki kavramdır. Yıllar önce sporcu başarılarının arkasında yatan nedenler olarak çok çalışma ve üstün yetenekler gösterilmekteyken, günümüz sporcuları başarıyı güdüsel olarak uygun ve dengeli bir iklimde bulunarak elde etmektedir. Güdüsel iklimin alt boyutları olarak gösterilen ustalık ve performans ile görev ve ego yönelimleri sporcunun başarılı olmasında dikkat etmesi gereken niteliklerdir. Antrenörün yarattığı iklimin yanı sıra ebeveyn ve akran iklimi de önemlidir.

Başarı algısı ise bir sporcunun başarıyı yakalaması konusunda üzerinde durulması gereken en önemli faktör olarak ifade edilebilir. Sporcunun başarıyı ne şekilde anlamlandırdığı ve hayatında nereye konumlandığı onu elde etme yolunda güdülemesini de belirlemektedir. Başarıyı kendisi için isteyen, onu hak ettiğini düşünen ve bu konuda kendisine çeşitli telkinlerde bulunan bir sporcu içsel güdülenmesi yüksek bir sporcu olarak

değerlendirilmekteyken, başarıyı sadece ödül ve kupa almak şeklinde gören bir sporcu dışsal güdülenmesi yüksek bir sporcu olarak değerlendirilmektedir.

Bireysel olduğu kadar takım sporlarında da güdülenmeyi etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Literatürde bu faktörler arasında en fazla vurgu yapılan antrenör, ebeveyn ve akran faktörlerinin sporcunun başarı algısı üzerindeki rolü bu çalışmanın da üzerinde durduğu temel amaçtır.

1.1. Araştırmanın Problemi

Takım sporlarında algılanan antrenör, ebeveyn ve akran güdüsel iklimin sporcuların başarı algısı üzerinde rolü bulunmakta mıdır?

1.1.1. Alt Problemler

1. Demografik değişkenler ile başarı algıları arasında fark bulunmakta mıdır?
2. Araştırmaya katılan sporcuların yaş, cinsiyet, spora yönlendiren etken, aylık gelir ve okul başarısı puanı ile antrenör güdüsel iklim ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
3. Araştırmaya katılan sporcuların yaş, cinsiyet, spora yönlendiren etken, aylık gelir ve okul başarısı puanı ile başarı algısı envanteri ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
4. Çalışmaya katılan sporcuların yaş cinsiyet, okul başarısı, spora yönlendiren etken, aylık gelir, baba eğitim ve anne eğitim ile akran güdüsel iklim envanteri puanları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
5. Çalışmaya katılan sporcuların yaş cinsiyet, okul başarısı, spora yönlendiren etken, aylık gelir, baba eğitim ve anne eğitim ile ebeveyn güdüsel iklim envanteri puanları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

1.1.2.Sınırlılıklar

Bu çalışma;

-2017-2018 sezonu Sivas ilinde bulunan amatör takım sporlarından basketbol, hentbol, voleybol ve futbol branşları ile sınırlıdır.

-14-18 yaş aralığındaki lisanslı sporcular ile sınırlıdır.

-Katılımcıların en az üç yıl spor yapıyor olma şartı ile sınırlıdır.

1.1.3. Sayıtlar

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı olan anket sorularını, araştırmaya katılan sporcuların içten ve tarafsız bir şekilde cevaplandığı varsayılmaktadır. Ölçeklerin kapsam geçerliğini doğrulamak amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, belirlenen değişkenler doğrultusunda takım sporlarında antrenör, ebeveyn ve akran güdüsel iklimin sporcuların başarı algıları üzerinde ne gibi rollere sahip olduğunu saptamak ve elde edilecek sonuçlardan çeşitli öneriler geliştirmektir.

Sporcuların içinde buldukları ortam, aile ve arkadaş çevresi ile birlikte çalıştıkları antrenör gibi dış etmenlerin sporcu başarı algısı üzerinde olumlu veya olumsuz bir role sahip olup olmadığı, bu etmenlerin nedenlerinin neler olabileceğini anlamak amacıyla yapılan bir çalışmadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, spor faaliyetlerinde sporcunun başarıya ulaşması noktasında etkili olan içsel ve dışsal güdülenmeler ile sporcuların başarı algısı üzerine yürütülen bir çalışma olması nedeniyle önem taşımaktadır.

Literatürde güdüsel iklim konusunda çok sayıda yazılmış makaleler ve tezler bulunurken, antrenör, ebeveyn ve akran güdüsel iklim konularında yazılmış az sayıda yüksek lisans tezi ve makalenin olması bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Spor ve spor psikolojisi, güdüleme, güdülenme vb. konular günümüzde gittikçe popüler konular hale gelmeye başlamıştır. Sivas şehri çeşitli spor branşlarında (güreş, futbol vb.) önemli başarılarla imza atmış sporcuların yetiştiği bir şehir olması nedeniyle, genç sporcuların başarıyı yakalamalarında ne gibi etmenlerin etkili olduğunun çalışılması literatür açısından önem arz etmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

Günümüzde spor dünyasında, spor psikologlarına olan ihtiyaç git gide artmaktadır. Spor psikolojisiyle ilgili teorik ve uygulamalı uzmanlık alanlarının ilerlemesi, spor psikolojisi uzmanlık alanlarından beklenen etki ve yararın sağlanması açısından çok önemlidir. Son yıllarda spor psikolojisi araştırmalarında olan ilerlemeler, bu uzmanlık alanlarına da yardımda bulunmasına imkan tanımıştır (Konter,2006). Beden eğitimi ve spor faaliyetleri; bireylerin beden, ruhen ve fikren gelişimlerini sağlamak, milli bilinç ve vatandaşlık duygularını güçlendirmek ve yaşamın zorlu koşullarına hazırlamak amacı ile yapılan düzenli ve planlı etkinlikler toplamıdır (Yetim, 2011).

Birey, beden eğitimi ve spor faaliyetlerini gündelik hayatı içerisinde uygulamaya başlamasıyla beraber, diğer bireylere karşı daha duyarlı ve saygılı olmayı öğrenmektedir. Bu kazandığı saygıyla beraber çevresindekilere karşı dürüst davranmakta ve bireyin sosyalleşmesi ve kişiliğini sağlam bir zemine oturtması bağlamında önem arz etmektedir.

İnsanların hayatını, belirlenen hedeflere göre farklı eşik derecelerinde fizyolojik ve sosyal güdüler idare etmektedir. Güdülenme, spor ortamındaki insan davranışlarını ve eylemlerini gerekçeleri ile açıklamaya çalışan spor psikolojisi bilim dalının son zamanlarda en çok üzerinde çalışılan konuları arasında bulunmaktadır (İkizler ve Karagözoğlu, 1996).

Bir davranışın gerçekleşmesinde önemli bir etmen olan güdü kavramı spor psikoloji alanında genellikle üzerinde çalışılan konular arasında yer almaktadır. Güdüleme kavramının Türkçe’de tam anlamıyla karşılığı bulunmamaktadır. Yakın zamanda Türkçe’de güdüleme ve güdülenme kelimeleri birbirini yerine kullanılmakta iken artık gerek psikologlar gerekse antrenörler tarafından güdülenme kelimesi kullanılmaktadır. İngilizce karşılığı motive olan güdü kelimesi, Latince’de hareket etmek olan movere sözcüğünden türemiştir (Morgan, 1993). Steers ve Porter (1975)’ın yapmış oldukları tanımda güdülenme kavramı, benzer şekilde hareket etmek, teşvik etmek, harekete geçmek anlamında kullanılmaktadır.

Spor güdülenmenin temelinde yatan ruhsal ve toplumsal gereksinimler genel spor güdülenmesini gösterir. Bu gereksinimler arasında kendini gösterme-kanıtlanma, toplumsal kabul görme - tanınma, toplumsal statü kazanma - takdir edilme, yeni arkadaşlıklar kurma - yeni toplumsal çevrelere girme, yetenekli ve güçlü yönlerini ortaya koyma heyecan ve macera yaşama duygusunu karşılama sayılabilir. Genel olarak insanı spor yapmaya yönlendiren gereksinimler; kendini gösterme / kendini tanıtmak, kendini anlatma /

onaylama, toplumsal statü kazanma / üstünlük sağlama, tanınma / ün kazanma, heyecan / macera gereksinimleri ve zihinsel yetileri geliştirme sayılabilir (Doğan, 2015).

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri içerisinde bulunan takım, ortak bir hedefi elde etmek için organize edilmiş gayretler sonucunda uyumlu birliktelik oluşturan ve daha yüksek bir performans gösteren ortak sorumluluk sahibi bireylerden oluşan bir gruptur (Soyer, Can ve Güven, 2010).

2.1. Spor Psikolojisine Kavramsal Bir Bakış

Spor, sporla ilgilenen kişiler tarafından çeşitli anlamlarda kullanılmakta dolayısıyla spor kavramı farklı tanımlara sahiptir. Örnek olarak; spor tek başına veya birlikte yapılan, kendi kuralları olan, genel olarak bir yarışmaya dayanan, akıl ve beden sağlığının gelişimini destekleyen öğretici ve zevk veren etkinliktir (Kılıcıgil, 1985). Spor belirli kurallara bağlı, ilgilenenlerde olduğu kadar izleyenlerde de haz duyma ve coşku gibi ihtiyaçları doyuran, sporcuları ve seyircileri bütünleştiren bir etkinlik topluluğudur (Koruç,1992). Ayrıca spor, insanların doğasında bulunan saldırganlığa karşı barışçı rahatlama imkânı sunan, saldırganlık duygusunun kontrol altına alınması için uygun bir yarışma ortamı hazırlamaktır (Atasoy ve Kuter, 2005).

Toplumun spora ilgisinin artmasıyla birlikte spor bir gelir kapısı haline gelmiştir. Bu da sporcuların antrenman biçimlerini, güdülenmelerini, performans düzeylerini, başarılarını, verimlilik düzeylerini, kişilik özelliklerini daha yakından öğrenmeyi gerekli kılmış ve spor psikolojisine bu gereksinimleri karşılamak için ihtiyaç duyulmuştur (Doğan 2015). Son yıllarda birçok takım spor takımında spor psikologları görev almaya başlamıştır. Böylece sporculara psikolojik becerileri öğretmek ve danışmanlık hizmeti vermek spor psikologların görevi haline gelmiştir (Tiryaki ve Yeltepe, 2013).

2.2. Güdüleme (Motivasyon)

Güdü ve güdülenme, psikoloji disiplinde yer alan önemli iki kavramdır. Davranışlarımızın arkasında yatan nedenlerin başında güdüler gelmektedir. Güdülerin ne olduğu ve nasıl ortaya çıktığı hala tam anlamıyla çözülmüş değildir. Nerede veya ne zaman gerçekleşirse gerçekleşsin, her davranışın temelinde bir veya birden fazla güdünün yer aldığı belirtilebilir (Cüceloğlu, 2007).

Güdü (motive), bireyi bir hedefe erişmek için eylemde bulunmaya iten davranmaya sevk eden bireyin davranışını pekiştiren, etkinleştiren, yönlendiren bir iç güçtür (Başaran, 1991). Güdü, istekleri, arzuları, ihtiyaçları, dürtüleri ve ilgileri içine alan genel bir kavramdır (Selçuk, 2000).

Güdüleme, Türkçe'de güdü veya harekete geçirici anlamlarında kullanılmaktadır (Soyer, vd., 2010). Davranış bilimlerinde ise, bireyden kaynaklı itici kuvvetlerle belirlenmiş bir amacı hedefleyen kasti eylemler için kullanılır. Güdüleme, insanları belirli davranışa yönelten faktörlerin bütünüdür (Güney, 2000). Güdüleme, kişilerin belirli bir amacı elde etmek amacıyla kendi arzu ve istekleri ile eylemde bulunmalarıdır. Her insan, kendini tatmin eden ve kendisine huzur veren durumları arama, kendisini rahatsız eden durumlardan ise kaçınma eğilimi gösterir. Arama ve kaçınma eğilimleri, güdülerin temelinde bulunmaktadır. Güçlü eğilim, davranışı belirleyen ana faktördür (Soyer vd., 2010). Örneğin bir çocuğun futbol oynamaya istek duyup ödev yapmadan kaçınması.

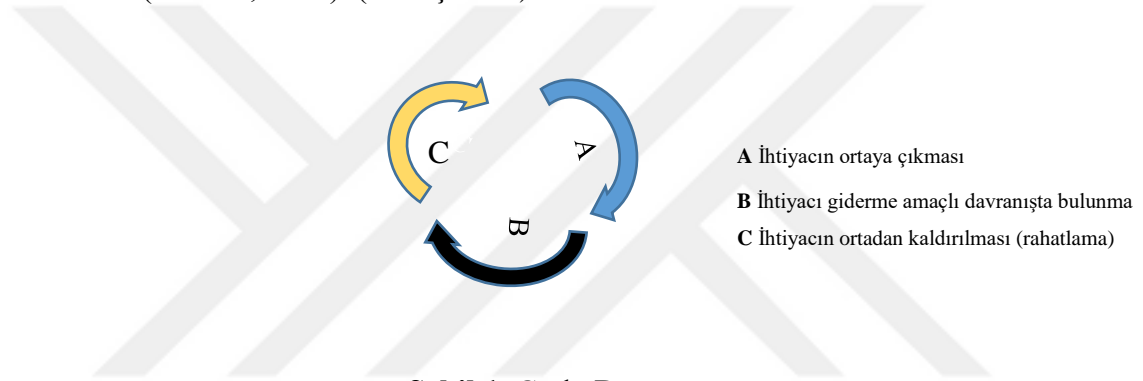
Güdüleme; insan davranışlarının istenilen doğrultuda yönlendirilmesi, insanı çalışmaya teşvik etmek, harekete geçirmek ve isteklendirmek anlamına gelmektedir. Güdülemeyi kişilerin belirli bir amacı yerine getirmek üzere kendi arzu ve istekleri ile eylemde bulunmaları şeklinde de tanımlamak mümkündür (Kavrakoğlu, 1993). Diğer bir ifadeyle, kişiyi bir eylemde bulunmaya yönlendiren ve göreceli olarak devamlılık gösteren etmenlere güdü, bir güdünün etkisiyle ve belli şartlara bağlı bir davranışa sebep olan sürece güdülenme denir (İkizler, 1997). Güdüleme, ihtiyaca göre harekete geçen ve hedeflere yönelmiş eylemleri ifade eden genel bir terimdir (Konter, 1995).

Güdüleme, insanların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaları için doyum sağlayacak ya da amaca götüreceği davranışlar sürecidir. Bu süreç içinde, bir yandan insan gereksinimleri durmadan değişim geçirmekte iken, diğer yandan da davranışlarda farklılıklar oluşmaktadır. Bu sürekli değişim, güdülemenin temel yapıtaşını oluşturmaktadır (Silah, 2005). Güdülenme, neredeyse tüm davranışların öğrenilmesinde ve uygulanmasında önemli bir yere sahiptir. Öğrenilen bir davranış uygulanmadığı zaman güdülenmeden söz edilemez. Benzer şekilde bu öğrenilen davranış süreklilik göstermediğinde güdülenmeden bahsedilemez (Erdem, 2008). Bu noktada güdülemenin gerçekleşmesi, davranışın sürekliliğine bağlıdır sonucuna varılmaktadır.

Güdüleme, davranışın altında yatan etmenleri açığa çıkarma şeklinde de tanımlanmaktadır (Toros, 2001). Güdüleme, bir insanı belirli bir amaç doğrultusunda

harekete geçiren güç anlamına gelmektedir (Eren, 2001). Bireyleri, beklenen ve istenen yönde davranışa sevk eden, kendilerinden veya çevrelerinden kaynaklanan çeşitli güdü ve güdüler toplamına güdü denir (Küçükahmet, 2000). Güdülenme bir şey yapma arzusu ile eylemde bulunmaktadır. Sporcular farklı nedenlerle güdülenmektedir. Örneğin, bir sporcunun, antrenörünün takdirini kazanmak için antrenmanlarda yüksek performans sergilemesi ve antrenmanlara gerekli ilgi göstermesi onun güdülenme aşamasında olduğunu gösterir.

Güdü organizmayı harekete geçiren durumdur. Güdüler ortaya çıkıp bir kez doyurulduklarında ortadan kalkmazlar ve belirli bir süre sonra tekrar ortaya çıkarlar. Buna güdülerin döngüsel olma özelliği denir. Buna göre güdü döngüsü şu şekilde meydana gelmektedir (Bacanlı, 2015). (Bkz. şekil 1)

Şekil 1. Güdü Döngüsü

Birinci aşamada organizma bir eksiklik hisseder ve ihtiyacı giderme eğilimine girer. Bu ihtiyaç doğrultusunda harekete geçer ve ihtiyacı gidermek üzere bir harekette bulunur. Bu hareketin sonucunda giderilen eksiklik bireyin rahatlama evresine girmesini sağlar. Lakin, ihtiyacın giderilmesi son aşama değildir, çünkü ihtiyacın yeniden hissedilmesi durumu baş gösterebilir (Bacanlı, 2015).

Günümüzde güdüleme kuramları içerisinde en yaygın olarak bilinen ve kabul görülen kuramlardan biri Abraham Maslow tarafından geliştirilen ihtiyaç hiyerarşisi kuramıdır. Maslow, bireysel gereksinimleri detaylı bir şekilde incelemiş ve bunların aşamalı bir sistem içinde olduğunu öne sürmüştür (Cüceloğlu, 2007). Maslow, insan davranışlarının yönlendirilmesinde en önemli etkenin ihtiyaçlar olduğunu savunmuştur (Sabuncuoğlu, 2005).

Güdülemede etkili olan ihtiyaçları, Maslow piramit benzeri bir düzen içinde düşünmüştür (Bkz: şekil 2).

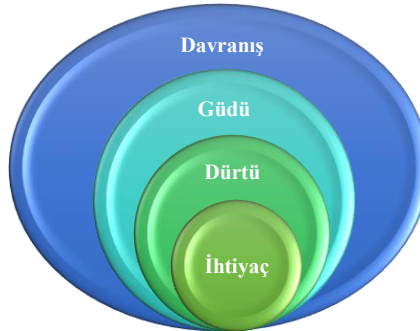

Şekil 2. Maslow'un İnsan Güdülleri Piramidi

Kuramın temelinde fizyolojik ihtiyaçlar (açlık, susuzluk ve barınma), üst basamaklarında ise psikolojik ihtiyaçlar (güvenlik, sevgi, kabul görme, saygınlık ve kendini gerçekleştirme) yer almaktadır. Altta ki ihtiyaçlar karşılanmadan, birey üst basamağa çıkamaz böylece üst basamaktaki ihtiyaçlardan etkilenmez. Alt düzeydeki güdüler doyuma ulaştığında, birey üst basamaktaki güdülere hazır hale gelmektedir (Cüceloğlu, 2007).

2.3. Güdülemenin Oluşumu

Bireyin fizyolojik ve psikolojik hareketlerinin büyük bir oranı, varlığını sürdürmeye, kendini gerçekleştirmeye yarayacak en uygun şartları belli sınırlar içinde bulundurma amacı güder. Güdüler de birtakım davranışlara yol açar. Bu durum şekil 3'te gösterilmiştir. (Baymur, 1994).

Şekil 3. Güdülemenin Oluşumu

Güdüleme insanları sürekli olarak tetikte tutmaktadır. Bu bağlamda, ihtiyaçlar dürtüleri, dürtüler güdüler, güdüler ise davranışları etkilemektedir. Bunlar bir bütün olarak ve belirli bir sırada gerçekleşmektedir.

Eyleme geçirici davranışlar olarak güdülemede öne çıkan en belirgin özellik, fiziksel ya da zihinsel aktivitelerdir. Bu fiziksel aktiviteler doğrultusunda, çaba, ısrarcılık ve gözlenebilen diğer eylemler, zihinsel aktiviteler kapsamında ise deneme, düzenleme, gözetleme, karar verme, sorun çözme ve gelişmeleri değerlendirme gibi bilişsel davranışlar bulunmaktadır (Öğülmüş, 2002).

Güdülenme, herhangi bir olayı, olguyu veya nesneyi amaçlayarak ona ulaşmak için davranışta bulunmaya denir (Balcıoğlu, 2003).

2.4. Sporda Güdülenme

Güdülenme ve başarı arasındaki ilişkinin özellikle sporda çok önemli olduğu bilinmektedir. Güdülenme düzeyi düşük bir sporcunun başarılı bir performans sergilemesi oldukça zordur. Hatta çoğu zaman, sporcunun başarısızlığı ile sonuçlanmaktadır.

Güdülenme sporda başarıyı artırıcı faktörler açısından önemli bir yer tutmaktadır ve sporda yüksek performansın en önemli ögesidir (Başer, 1996). Sporcu başarısız olduğunda güdülenmesinin yetersiz olduğundan, başarılı olduğunda ise güdülenmesinin çok iyi olduğundan söz edilmektedir. Bu da güdülenmenin sporda başarı açısından önemini göstermektedir. Liderlik ve güdülemenin birbirlerinden ayrı kavramlar gibi görünseler de, aslında birbiri ile ilintili kavramlardır (Karaküçük ve Yetim, 1996). Bu nedenle, sporcunun güdülenmesinin temelinde yatan etken önemlidir. Bu etkenler arasında sporcularla her zaman içi içte bulunan antrenörler önemli birer faktördür.

Sporda güdülenmenin iki temel kaynağından söz edilebilir: İçsel ve dışsal güdülenme (Konter, 1995). İçsel güdülenmenin sporcunun kendi iç dünyasından kaynaklandığını, dışsal güdülenmenin ise sporcunun dış etkenler aracılığı ile güdülenmesidir.

2.4.1. İçsel Güdülenme (Birincil Güdülenme)

Bu güdülenme türü sporcunun kendisinden kaynaklanır. İçsel güdülenme düzeyi yüksek olan sporcular daha çok bilgi ve beceri öğrenmek, daha başarılı olmak, daha çok doyuma ulaşmak için büyük bir açlık duyarlar. Bu hedeflerine ulaşmak için istekle, zevkle,

hırsla çalışırlar; alanlarında uzmanlaşmak, yetkinleşmek isterler. Çalışmaları için özel olarak güdülenmeleri veya zorlanmaları gerekmez. Diğerlerinin kendileri hakkında ne düşündükleri önemli değildir. Performansın kontrolü kendilerindedir.

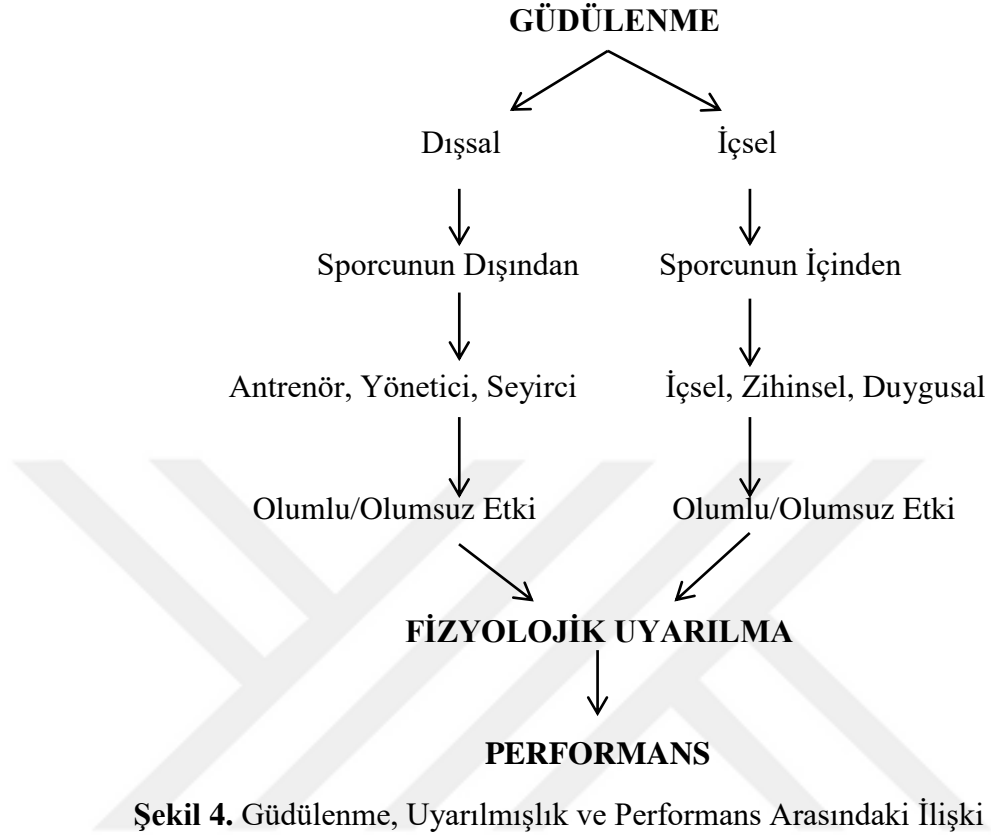
İçsel Ödüller: İçsel güdülenme düzeyi yüksek olan sporcular çalışmalarından haz almaktadır. Kendilerini yeterli görmekte ve daha güvenilirlerdir, davranışları gelişmiştir. İçsel ödüller genel olarak becerileri ve davranışları geliştirmede olumlu bir etkide bulunur. İçsel güdülenmenin düzeyi veya etkisi sporcudan sporcuya farklılık göstermektedir (Doğan, 2015).

2.4.2. Dışsal Güdülenme (İkincil Güdülenme)

Bu güdülenme türü sporcunun dışındaki etkenlerden kaynaklanmaktadır. Bu etkenler antrenör, seyirciler, diğer insanlar, dışsal ödüller olabilir. Dışsal güdülenme sporcunun performansını hem olumlu, hem de olumsuz olarak etkileyebilir.

Dışsal Ödüller: Dışsal güdülenme dışsal ödüllerle sağlanır. Bu ödüller maddi veya manevi özellikte olabilir. Örneğin, başarısından dolayı bir sporcuyu seyircilerin alkışlaması manevi, başarısından dolayı bir sporcuya para veya değerli hediye vermek maddi bir dışsal ödüldür. Dışsal ödüller bir kişinin spora başlamasında önemli bir etkiye sahip olabilir. Dışsal ödüllerin de genel anlamda performansını yükseltmede olumlu bir etki yarattığı kabul edilir. Bununla birlikte, dışsal güdülenmenin etkisi her sporcu ve her zaman için aynı değildir (Doğan, 2015).

Güdülenme, uyarılmışlık ve performans arasındaki ilişkiler Şekil 4'te gösterilmiştir (Konter,1995).

Şekil 4. Güdülenme, Uyarılmışlık ve Performans Arasındaki İlişki

Sonuç olarak, güdülenme her sporcuda farklı nedenler ve gereksinimlere dayanmaktadır. Bu nedenler, içsel veya dışsal güdülemeye dayalı nedenler olabilmektedir.

2.5. Sporcu Güdülenmesi

Sporcu güdülenmesinin nasıl ve kim tarafından yapıldığı önemli bir konudur. Sporcunun güdülenmesinin özel spor güdülenmesi açısından kolay olduğu söylenebilir. Genel spor güdülenmesi temel olarak antrenörlerin görevidir. Genel spor güdülenmesi yapacak kişi, sporcunun özelliklerini, kişilik yapısını, spora yönelmesinin nedenleri, aile yapısını, gereksinmelerini, ekonomik durumunu, toplumdaki yeri, arkadaşlık ilişkileri bilmek zorundadır (Doğan, 2015).

Sporcusunu iyi tanımayan antrenör, sporcuyla gerek iletişimsel gerek güdüsel sorunlar yaşamaktadır. Böylesi bir durum, sporcunun gerçek performansını göstermesini olumsuz anlamda etkilemektedir.

2.6. Güdüsel İklım

Güdüsel iklim bireylerin amaç yapısına, spor ortamının etkisi spor ve egzersiz psikolojisi alanında incelenen bir diğer konu alanıdır. Solmon ve Boone (1993), algılanan güdüsel iklimin, sporcunun hedef yönelimini açıklamada önemli bir faktör olduğunu belirtip Şu tanımı yapmaktadır: Sporcuların hedeflerine erişmekten kaynaklanan başarı duygusunu elde etmek için çeşitli etkinliklerle ve etkinin karakterizasyonları ile ilişkili oldukları anlamına gelir. Ames'e (1992) göre, güdüsel iklim, antrenörlerin yaklaşımları ve davranışları ile biçimlenen bir yapıyı işaret etmektedir. Diğer bir ifadeyle, algılanan güdüsel iklim, sporcuların içinde buldukları ortamı antrenör, aile, arkadaş gibi dışşal faktörlerin rolüyle ne Şekilde yorumladıkları olarak ortaya çıkmaktadır (Shaw, Gorely ve Corban, 2005).

Roberts, Treasure ve Balague'ya (1998) göre, spor ortamındaki algılanan güdüsel iklim kavramı sporcuların performanslarına etki eden yapıdır. Özellikle bireylerin kendilerini fiziki açıdan anlamda yeterli bulmaları güdüleme üzerinde doğrudan role sahip olmaktadır. Çünkü bireyler, her zaman kendilerini yeterli gördükleri alanda bulunmayı ve yapılan aktiviteyi devam ettirmeyi istemektedirler. Güdüsel iklim yarışma düzeyi, yönerge stilleri, önemli kişilerin etkisi gibi bileşenlere sahiptir (Roberts ve Ommundsen, 1996). Antrenörlerin, dller ve beklentiler yoluyla, belirli bir hedef yönelimini spor ortamında egemen kılmaları güdüsel iklim olarak tanımlanmaktadır (Carpenter ve Yates, 1997). Güdüsel iklim, ustalık ve performans iklimi altında iki alt boyutta incelenir:

2.6.1. Ustalık iklimi

Sporcular için oluşturulan antrenman ve yarışma ortamları performansları açısından büyük önem arz etmektedir. Birbirinden farklı özelliklere sahip olan bu sporcular için yaratılan ortamlar da çeşitliliği arttırmaktadır. Bazı sporcular yoğun görev içeren antrenman programlarından memnun olup daha fazla gdlenirken; kimi sporcular ise daha farklı durumlarda antrenman yapmak ya da yarışmak istemektedirler. Spor ortamında oluşturulan iklim çeşitlerinden bir tanesi olan ustalık iklimi, gayreti desteklemek, işbirliği, beceri ve görev öğrenimi gibi etmenlerden oluşmaktadır (Roberts, Treasure ve Conroy, 2007). Ustalık yönelimli bir iklim, sosyal sorumluluğa yönlendirir, hayat boyu beceriyi artırır, uygulayarak öğrenme isteği verir ve ısrarcılığı yaratır (Roberts ve Ommundsen, 1996; Solmon ve Boone, 1993).

Uсталık iklimi, sosyal sorumluluğun arttığı, becerilerin geliştirilmesi için çaba harcandığı, direncin korunmaya yönelik bir spor çevresinin oluşturulduğu bir iklimdir (Özerkan, 2004). Uсталık ikliminde antrenör, görevde ustalaşmayı ve bireysel gelişimdeki çabayı ödüllendirir ve teşvik eder (Ames, 1992).

2.6.2. Performans iklimi

Sporcular için oluşturulan ortamlardan bir diğeri ise performans iklimidir. Bu iklim, sosyal karşılaştırma, takım içi yarışma ve ceza gibi faktörleri içermektedir. Bu alanında yürütülen çalışmalara bakıldığında spor ortamında yaratılan iklimlerden performans ikliminden çok uсталık ikliminin ağırlıkta olduğu görülmektedir (Parish ve Treasure, 2003; Roberts ve Ommundsen, 1996; Solmon ve Boone, 1993). Tekniğin ve taktiğin ön plana alan uсталık iklimi ile rakibi alt etme, maç skoru gibi somut değerlere dayanan performans iklimi, sporcuların hem günlük hayatlarında hem de spor yaşantılarında çok büyük etkiye sahiptir (Altıntaş 2010). Performans iklimi, rakibinden üstün olmayı ve doyum duygusunu üstünlükten elde etmeyi pekiştiren spor ortamıdır (Özerkan, 2004). Bir diğere ifadeyle, performans ikliminde rakibini yenme veya ondan daha iyi performans gösterme ön plandadır (Ames, 1992).

2.7. Algılanan Ebeveyn Güdüsel İklim

Aile içerisinde karşılıklı sevgi, saygı, dayanışma, bağlılık iş bölümü esastır. Ailenin devamı ve birliği için her bireyin taşıdıkları sorumluluk o derece önemlidir (Erkal, 1998). Bu nedenle aile içerisinde sevginin, beraberliğin, saygının, sevginin varlığı esastır. Ayrıca ailenin; bireye, geleceğe ilişkin yol gösterme konusunda da bir takım desteğinin olması durumu da kaçınılmazdır (Dever, 2010).

Anne ve babalar çocukların etkili bir şekilde gelişmesini sağlayabilmeleri için, değişik yaş ve gelişim dönemlerindeki çocuğun özelliklerini bilmeleri ve uygun ortamları bu özelliklere göre düzenlemeleri gerekmektedir. Aynı çağda bulunan çocukların gerek kalıtım, gerekse çevrenin etkisiyle gelişim özellikleri birbirinden farklılık gösterir. Ayrıca, anne ve babaların çocuklarının gelişim özellikleri konusunda bilgili olmaları, çocukların gelecekte her yönden sağlıklı bireyler olarak yetişmeleri için vazgeçilmez bir ön koşuldur (Senemoğlu, 2003). Çocuğun hem psikolojik hem de fiziksel bakımdan sağlıklı gelişiminde aile içindeki “psikolojik atmosfer” belirleyici bir rol oynar. Bu atmosfer, Darling ve

Steinberg'in (1993) deyiimiyle ebeveynlik bağlamı, diğer bir deyişle ana babaların çocuk yetiştirme konusundaki temel değerlerini, tutum ve davranışlarını kapsar (akt. Sümer, Gündoğdu, Helvacı, 2010).

Aile dış dünyayı ve spor dünyasını tanımaya yardımcı olan ilk ortamdır. Ailenin toplumsallaşma üzerindeki ilk etkisi, çocuğun spora katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirlemektir. Aileler tarafından spora verilen değer, sonraki kuşaklarda spora olan ilgiyi artırmaktadır. Böylece aile bireyleri spora katılıyor ya da geçmişte sporla ilgilenmişlerse, çocuklarını spora aktif katılımları için teşvik ediyorsa ve spor aile ortamında genel bir konuysa, çocuklar sporu daha fazla benimseyecektir (Öztürk, 1998).

2.8. Akran İklimi

Smith (2003) akran ilişkilerinin kaliteli fiziksel aktivite deneyimlerine katkıda veya zararda bulunabileceğini ve fiziksel çevrenin bu ilişkilere yönelik daha derin anlayışlar beslemek için ideal bir durum olduğunu vurgulamaktadır. Sosyal yeterliliğin gelişimi (ve onun bağlantısı gibi) algılanan atletik yetkinlik, akran kabulü ve arkadaşlık kalitesi gibi konular gençlik spor psikolojisi literatüründe araştırma alanı olarak ilgi çeken konulardan bir tanesidir.

Akran, yaş grubu arkadaşlarıyla bağlantılı ve çocuk ya da ergenlerde aynı yaş gruplarını ifade eden bir kavramdır (Dusek, 1987). Akran etkisi ise, bir kişinin bir diğer akranı tarafından baskıya maruz kalarak davranışlarında görülen etki olarak tanımlanmaktadır (Bindle, Bank ve Marlin, 1980). Akran ve arkadaş ilişkileri öğrencilerin davranışlarını etkiler. Belli bir guruba ait olma duygusu yaşayan bir öğrencinin sosyal ve psikolojik uyumu yükselebilir. Ancak belli bir guruba uyum sağlayamayan ya da bir grubun içinde yer almayan bir öğrenci yalnız kalır. Öğrencilerin farklı gelişim dönemlerindeki özellikleri tutum ve davranışlarının belirleyicisi olabilir (Uğurlu 2016). Akran ve arkadaşlık iki şekilde kişilik gelişimini etkiler. Birincisi, arkadaşlık kurarak, çocuklar sosyal becerilerini kullanabilirler, ikinci olarak arkadaşlar günlük yaşamımızın bir parçası olan değer ve tutumların aktarılmasında etkide buluna bilirler.

2.9. Başarı Algısı

Sporcuların güdülenme düzeyleri ile ilgili olarak son yıllarda üzerinde önemle durulmaya başlayan terimlerin başında başarı algısı gelmektedir.

Algılama, duyuların çeşitli bakımlardan örgütlenip bir anlam kazanmasıdır. Dışardan gelen uyarıcılar duyu organlarını uyarır, böylece beyne doğru bir sinir akımı gerçekleşerek, algılama meydana gelir (Baymur,1994). Algılama esnasında bireyin içinde bulunduğu durumdan beklentilerini, geçmiş yaşantılarını, diğer duyu organlarından gelen başka duyguları, toplumsal ve kültürel etkenleri hesaba katar. Gelen duyguları seçme, bazılarını ihmal etme, bazılarını kuvvetlendirme, arada olan boşlukları doldurma ve beklentilere göre anlam verme bu süreçte gerçekleşmektedir (Cüceloğlu, 2005).

Sporcu kendi başarısı ya da yeteneği hakkında, ya kendi geçmiş performansını kendisine benzer diğerleri ile karşılaştırma yaparak, bir hedef belirleyerek anlam vermeye çalışır. Bu yaklaşımın spor güdülenmesindeki temel çıkarımı, sporcuların başarı durumlarındaki davranışlarının başarıyı farklı boyutlarda algılamasının bir sonucu olmasıdır. Diğer bir söyleyişle, bu yaklaşım sporcuların güdülenmelerini anlamak için başarının onlar için ne ifade ettiğini bilmemiz gerektiğini tavsiye etmektedir (Moran, 2004).

Güdüleme tekniklerinin uygulandığı alanlarda karşılaşılan problemleri uygun şekilde değerlendirmek için bireyin sahip olduğu tutumların gerçekte ne gibi unsurlara yarar sağladığını anlamak gerekir. Bu yüzden algılama konusunu detaylı bir şekilde ele almak gerekir. Dış dünyamızdaki soyut/somut nesnelere ilişkin olarak aldığımız duyuşsal bilgi algılamadır (İncioğlu, 2011). Duyu alıcı hücrelerin dış çevredeki fiziksel enerjileri yakalayarak sinirsel enerjiye çevirmesiyle oluşur. Bu sinirsel enerji beyinde işlenir ve bu sürecin neticesinde a bir algısal ürün meydana gelir. Bu işleme algılama ve ortaya çıkan ürüne de algı adı verilir. Algı duygudan farklıdır. Duyular yaşantının ham maddesidir; ancak yaşantı sadece bir dizi duyudan ibaret değildir. Duyuları yorumlama, onları anlamlı hale getirme sürecine algı denir (akt. Karakaş ve Eski, 2013).

Sporde hedeflere ulaşma ve başarı güdülenmesinde iki temel yönelim yer almaktadır (Toros, 2002). Başarı algısı, görev ve ego yönelimi olmak üzere iki boyutta değerlendirilmektedir.

2.9.1. Görev Yönelimi

Görev yönelimli hedeflerde en önemlisi ilgili alanda beceri geliştirmektir. En iyi olma ve üstün gelme isteği, sonucun gözetilmesi bu hedeflerde temel özelliktir (Toros

2002). Görev yönelimli sporcuların daha çok beceri öğrenimi ve teknik gelişimi ile ilgilendikleri ortaya konulmuştur. Başarılı olmak için sporcu çok çalışmalı ve elinden gelen en iyi performansı sergilemelidir. Görev yönelimli sporcu, yarışmaları becerisini geliştirmek için bir şans olarak görmekle birlikte, beceri ve bilgi gelişimine önem verir ve böylece kişisel gelişimden başarı hazzı sağlar. Bu sporcular, yeni ve zorlayıcı görevleri üstlenmekte ısrarcı ve isteklidirler. Görev yönelimli sporcular, süreçlere önem verir ve yarışma esnasında olduğu kadar, uygulama sırasında da elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışırlar (Duda, 1998; Roberts, Treasure ve Conroy, 2007).

Görev yönelimli sporcuların ego yönelimli sporculardan daha istekli oldukları, bir beceriyi gerçekleştirme konusunda daha üstün çaba harcadıkları söylenilebilir.

2.9.2. Ego Yönelimi

Ego yönelimli sporcuların amaçları, kendi performansını diğer insanların performansları ile karşılaştırmak ve onlardan daha iyi performans sergileyerek onları yenilgiye uğratmaktır (Yeltepe, 2007). Ego yönelimli olan bir kimse için subjektif başarının temel kaynağı, bir yarışma sırasında daha az çaba ile rakibini yenmek şeklindedir (Altıntaş, 2010). Egoya yönelik hedeflere öncelik sağlayan bireyler için süreç değil sonuç önemlidir (Toros, 2002).

Sporcunun görev ve ego yönelimli olmasında çevresel faktörler ve iç dünyasında yaşadığı duyguların etkili olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Güdülemenin gücü ve başarı arasındaki ilişkinin, özellikle sporda çok önemli olduğu gayet açıktır. Güdüleme gücü düşük olan bir durumun, düşük bir başarı ile sonuçlanması muhakkaktır (Soyer, Can, Güven, Hergüner, Bayansalduz, Tetik, 2010). Takım sporlarında, takımı oluşturan sporcuların bir tek beyin tarafından yönetiliyormuş gibi davranabilmeleri başarının anahtarıdır (Başer, 1998).

Sonuç olarak sporda başarının yakalanabilmesi sadece tek bir nedene bağlı değildir. Sporda Başarıya ulaşmada çevresel faktörler, antrenör sporcu ilişkileri, akran arkadaş ilişkileri, ebeveyn sporcu ilişkileri son derece önemli olduğunu bilinmektedir. Sporcu bu etkenlere ne kadar yakın ve duyarlı olursa o denli sporda başarıyı yakalayabilir. Yukarıda bahsedilen tanımlar ve terimlerin ışığında spor ortamındaki iklim ne kadar iyi olursa başarıda o denli kıymetli olacaktır.

3.GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma, nicel bir çalışma olup betimsel tarama modeli ile tamamlanmıştır. Nicel yöntemler anket, survey ve bilgisayar tabanlı istatistik programları aracılığıyla toplanan verileri matematiksel, istatistiki analizleri ve nesnel ölçümleri vurgulamaktadır. Nicel araştırma, sayısal veri toplama, örneklem üzerinde genelleme yapma veya belirli bir olguyu tanımlama üzerine odaklanmaktadır (Babbie ve Muijs, 2010). Nicel araştırma, sonucunda elde edilen veriler neticesinde ulaşılan yargıların öznel bir değerlendirmesini yapmak yerine, sayısal verilere dayanarak daha nesnel ve analiz değerlendirme yapma olanağını tanımaktadır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013).

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma 2017 yılı içerisinde Sivas ilinde yapılmıştır. Araştırma yapılırken spor kulüplerin bulunduğu bölgedeki kapalı ve açık spor sahaları ilgili mercilerden gerekli izinler alınarak ve antrenman etkinlikleri aksatılmayarak, tamamen gönüllük esasına göre yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Araştırmanın Örneklemi

Bu çalışmada $\alpha=0,05$ $d=\pm 1$ birim $t=1.96$ ve $V=7.56$ alınarak aşağıdaki formül yardımıyla 7666 bireyden oluşan evren üzerinden, örnekleme yöntemi ile 362 bireyin araştırmaya dahil edilmesine karar verilmiştir.

Her bir branş bir tabaka kabul edildiğinde örnekleme ne kadar kişi alınacağı belirlenirken orantılı seçim yöntemi kullanılmış ve örnekleme alınacak birey sayısı bulunmuştur.

$$n = \frac{Nt^2\bar{V}^2}{(N-1)d^2 + t^2\bar{V}^2}$$

Şekil 5. Evren ve Örneklem Tablosu

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak; örneklemdaki sporcuların ailelerinin demografik yapısını belirlemek amacıyla;

1. Araştırmacı tarafından geliştirilen çok seçenekli ve boşluk doldurma şeklinde demografik bilgi formu,

2. **Başarı Algısı Envanteri (Çocuk Versiyonu - BAE-Ç) (The Children's Version of The Perception of Success Questionnaire-POSQ-CH)**; Roberts, Treasure and Ballague (1998) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Kazak etinkalp (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçek, yargıların beş değerlendirme sistemine göre yapıldığı ve iki alt ölçeği bulunmaktadır. Bunlar 6'sı görev, 6'sı ego yönelimi olmak üzere 12 maddeden oluşmaktadır. Cronbach alpha değerleri, görev yönelimi alt ölçeği için 79 ve ego yönelimi alt ölçeği için ise 77 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test korelasyon katsayıları ego yönelim için 88 ve görev yönelimi için 61 olduğu belirlenmiştir. Ölçekteki ifadeler 5'li likert tipinde 1="Kesinlikle Katılmıyorum", 2="Katılmıyorum", 3="Kararsızım", 4="Katılıyorum" ve 5="Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde dir.

3. **"Sporda Algılanan Gúdusel (Motivasyonel) İklim Ölçeği"**; Walling, Duda ve Chi (1993) tarafından geliştirilen Sporda Algılanan Gúdusel İklim Ölçeği (Perceived Motivational Climate in Sport), 9'u performans, 12'si ustalık iklimi olmak üzere 21 maddeden oluşmuştur. Ölçeği yanıtlayanlardan her bir maddeyi 5'li değerlendirme sistemine göre yargılaması istenmektedir. Seifriz, Duda ve Chi (1992) ve Walling ve ark. (1993), ölçeğin iç tutarlık katsayılarını 73 ve 84 (performans iklimi), 80 ve 81 (ustalık iklimi) olarak bulmuşlardır. Ölçeğin Türk sporcularına uyarlama alışması Toros (2001) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada ustalık ve performans iklimi faktörlerinin ölçeğin genel varyansının %51'ini açıkladığı, ölçeğin iç tutarlığının ustalık iklimi için 84; performans iklimi için 90 olduğu ve üç haftalık test-tekrar test güvenirliliğinin ustalık iklimi için 66, performans iklimi için 74 olduğu ortaya çıkmıştır. Envanterde sporcuların algılanan gúdusel iklimlerinin belirlenmesinde kullanılan ifadeler yer almaktadır. Ölçekteki ifadeler 5 li likert tipinde 1="Kesinlikle Katılmıyorum", 2="Katılmıyorum", 3="Kararsızım", 4="Katılıyorum" ve 5="Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde dir.

4. **"Ebeveyn Gúdusel İklim Envanteri-2"**; White ve Duda (1993) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlamasının psikometrik özelliklerinin test edilmesi Altıntaş, Aşçı, Dolu ađlar. (2016) tarafından yapılmıştır. Envanter, Endişe, Öğrenme/Haz ve çabasız Başarı İklimi olmak üzere üç alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır. Envantere katılanlar, hem babaları

hem de anneleri için ayrı ayrı doldurmuşlardır. Envanterin güvenilirliği Cronbach alfa katsayısı ile belirlenmiştir. Anne güdüsel iklimi alt boyutlarının iç tutarlık katsayıları 0.68 (Endişe İklimi) ile 0.95 (Öğrenme/Haz İklimi) arasında, baba güdüsel iklimi için ise 0.62 (Çabasız Başarı İklimi) ile 0.94 (Öğrenme/Haz İklimi) arasında değişmektedir.

5. “Gençlik Sporlarında Akran Güdüsel İklim Envanteri”, Ntoumanis ve Vazou (2005) tarafından geliştirilen ve 2014 yılında Çağlar tarafından Türkçeye çevrilerek kullanılan envanter, 21 maddede 5 alt bölümden oluşmaktadır. Bu alt ölçekler Gelişme, Çaba, İlişki Desteği, Takım İçi Rekabet / Yetenek ve Takım İçi Çatışma. Her bir envanter için, 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 7 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında değişen bir ile yedi puanlık Likert ölçeğindeki görüşlerini ne ölçüde kabul ettiklerini göstermektedir. Cronbach alfa katsayıları; Gelişme için 0.76, İlişki Desteği için 0.71, Çaba için 0.74, Takım İçi Rekabet / Yetenek 0.66 ve Takımlar arası Çatışma İçin 0,78. Test tekrar test (2 hafta) güvenilirliği Katsayıları 0.81 (Takım İçinde Çatışma) dan 0.96'ya (İlişki Desteği) değişmektedir.

3.5. Araştırmanın Güvenirliği

Nicel çalışmalarda güvenilirlik çalışmanın sağlıklı sonuçlar vermesi güvenilirlik açısından önemlidir. Güvenirlik katsayısını ifade eden Cronbach's Alpha değerinin analize geçmeden önce, değer 0,70 altında olması halinde ölçeğin yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Alpha katsayısı bilgi envanterinde yer alan soruların varyansları (değişim yüzdeleri) toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır. Bu katsayı 0 ile 1 arasında değişim göstermektedir. Söz konusu katsayı aralıkları ve ölçek için ifade ettiği anlam aşağıda yer almaktadır.

$\alpha \geq 0.9$	Mükemmel
$0.8 \leq \alpha < 0.9$	İyi
$0.7 \leq \alpha < 0.8$	Kabul edilebilir
$0.6 \leq \alpha < 0.7$	Sorgulanır
$0.5 \leq \alpha < 0.6$	Düşük
$\alpha < 0.5$	Kabul edilemez (Cortina, 1993).

Tablo 1 : Sporda Algılanan Güdüsel İklim lçeğinin Güvenilirlik Katsayısı Tablosu

Sporda Algılanan Güdüsel İklim lçeği Güvenilirlik İstatistiği			
Performans İklimi		Ustalık İklimi	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,828	9	0,733	12

Sporda Algılanan Güdüsel İklim lçeği, 9'u performans, 12'si ustalık iklimi olmak üzere 2 alt boyuttan ve 21 maddeden oluşmuştur. lçeği yanıtlayanlardan her bir maddeyi 5'li değerlendirme sistemine göre cevaplamaları istenmiştir. Performans iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,828$)'dir. Ustalık iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliğinin ($\alpha = 0,733$) kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Başarı Algısı Envanteri (ocuk Versiyonu) Güvenilirlik Katsayısı Tablosu.

Başarı Algısı Envanteri (ocuk Versiyonu) Güvenilirlik İstatistiği			
Görev Yönelimi		Ustalık İklimi	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,916	6	0,872	6

Başarı Algısı Envanteri (ocuk Versiyonu), 6'sı görev yönelimi, 6'sı ego yönelimi olmak üzere 2 alt boyuttan ve 12 maddeden oluşmuştur. lçeği yanıtlayanlardan her bir

maddeyi 5'li değerlendirme sistemine göre cevaplamaları istenmiştir. Görev yönelimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,916$)'dır. Ego yönelimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliğinin ($\alpha = 0,872$) kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 3 : Gençlik Sporlarında Akran Güdüsel İklim Envanteri Güvenilirlik Katsayısı Tablosu

Gençlik Sporlarında Akran Güdüsel İklim Envanteri Güvenilirlik İstatistiği			
Gelişme		Çaba	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,848	3	0,812	5
İlişki Desteği		Takım içi Rekabet/ Yetenek	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,729	3	0,746	4
Takım içi Uyuşmazlık			
Cronbach's Alpha		Madde Sayısı	
0,735		4	

Gençlik Sporlarında Akran Güdüsel İklim Envanteri, 4'ü gelişme, 5'i çaba, 3'ü ilişki desteği, 5'i takım içi rekabet/yetenek ve 4'ü takım içi uyuşmazlık olmak üzere 5 alt boyuttan ve 21 maddeden oluşmuştur. Gelişme alt boyutundan 10'uncu maddesi ile takım içi rekabet ve yetenek alt boyutunun 12'nci maddesi işlemediği gerekçesiyle geçerlilik ve güvenlik istatistiğine alınmamıştır. Böylece madde sayısı 21'den 19'a düşürülmüştür.

Envanteri yanıtlayanlardan her bir maddeyi 7'li değerlendirme sistemine göre cevaplamaları istenmiştir.

Gelişme güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,848$), çaba güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,812$), ilişki desteği istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,729$), takım içi rekabet/yetenek güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,746$) ve takım içi uyumsuzluk güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliğinin ($\alpha = 0,735$) kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 4 : Ebeveyn Güdüsel İklim Envanteri-2 (Baba) Güvenilirlik Katsayısı Tablosu

Ebeveyn Güdüsel İklim Envanteri-2 (Baba) Güvenilirlik İstatistiği			
Baba Öğrenme Haz İklimi		Baba Endişe İklimi	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,878	9	0,829	5
Baba Çabasız Başarı İklimi			
Baba Çabasız Başarı İklimi		Madde Sayısı	
0,739		4	

Ebeveyn Güdüsel İklim Envanteri-2'nin (Baba) , 9'u baba öğrenme haz iklimi, 5'i baba endişe iklimi, 4'ü baba çabasız başarı iklimi olmak üzere 3 alt boyuttan ve 18 maddeden oluşmuştur. Envanteri yanıtlayanlardan her bir maddeyi 5'li değerlendirme sistemine göre cevaplamaları istenmiştir. Baba endişe iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,878$) baba endişe iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,829$) ve baba çabasız başarı iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliğinin ($\alpha = 0,739$) kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 5 : Ebeveyn Güdüsel İklım Envanteri-2 (Anne) Güvenilirlik Katsayısı Tablosu

Ebeveyn Güdüsel İklım Envanteri-2 (Anne) Güvenilirlik İstatistiği			
Anne ğrenme Haz İklımı		Anne EndiŖe İklımı	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0,853	9	0,829	5
Anne abasız BaŖarı İklımı			
Baba abasız BaŖarı İklımı		Madde Sayısı	
0,739		4	

Ebeveyn Güdüsel İklım Envanteri-2'nin (Anne), 9'u anne öğrenme haz iklimi, 5'i anne endiŖe iklimi, 4' anne çabasız baŖarı iklimi olmak üzere 3 alt boyuttan ve 18 maddeden oluŖmuŖtur. Envanterin yanıtlayanlardan her bir maddeyi 5'li değerlendirme sistemine göre cevaplamaları istenmiŖtir. Anne endiŖe iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,853$)' anne endiŖe iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliği ($\alpha = 0,829$) ve anne çabasız baŖarı iklimi güvenilirlik istatistiği tablosundan faktörün güvenilirliğinin ($\alpha = 0,739$) kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

3.6.Verilerin Toplaması

Verilerin toplanmasında nicel araŖtırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıŖtır. Anket formları katılımcılarla grŖlp ve alıŖma hakkında bilgi verildikten sonra uygulanmıŖtır.

3.7.Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen veriler SPSS (Ver. 22,0) programına yüklenerek, verilerin araştırmanın istatistiksel değerlendirmeleri parametrik test varsayımlar yerine getirildiğinden;

- Normallik testi,
- Croanbach's alpha güvenilirlik testi,
- Bağımsız rnekleme T testi,
- Frekans tabloları ve çapraz tablolar,

Kullanılmış ve yanılma düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

3.8.Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın her aşaması etik ilkelere uygun olarak yürütülmüştür. Uygulamaya geçmeden önce etik kuruldan (15.01.2017 tarihli, 60263016-050.06 sayılı) (EK 1) yazılı izin alınmıştır. İlgili etik kurulu kararı, kulüp ve okul takımlarına bilgilendirilmiş ve çalışma sürdürülmüştür.

4.BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen veriler bu bölümde analize tabi tutulmuştur.

4.1. Araştırmaya Katılan Sporculara İlişkin Demografik Bilgiler

Bu başlık altında araştırmaya katılan bireylerin verdikleri cevaplar neticesinde elde edilen genel bilgilere yer verilmiştir. Bu kapsamda araştırmacıların demografik bilgilerine değinilmiştir.

Tablo 6 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Demografik Bilgiler Tablosu

Değişkenler	Alt Kategoriler	Frekans Değerleri		
		f	%	Toplam
Branşlar	Voleybol	115	31,8	362
	Basketbol	101	27,9	
	Hentbol	96	26,5	
	Futbol	50	13,8	
Yaş	17	137	37,8	362
	15	107	29,6	
	16	86	23,8	
	14	32	8,8	
Cinsiyet	Erkek	238	65,7	362
	Kadın	124	34,3	
Baba Meslek	Memur	110	30,4	362
	İşçi	61	16,9	
	Esnaf	58	16,0	
	Serbest Meslek	53	14,6	
	Emekli	43	11,9	
	Çiftçi	33	9,1	
	İşsiz	4	1,1	
Anne Meslek	Ev Hanımı	271	74,9	362
	Memur	54	14,9	
	Esnaf	10	2,8	
	Emekli	5	1,4	
	Çiftçi	5	1,4	
Baba Eğitim Durumu	Lise Mezunu	112	30,9	362
	Üniversite mezunu	107	29,6	
	Ortaokul mezunu	73	20,2	
	İlkokul mezunu	68	18,8	
	Okuryazar olmayan	2	,6	

(Tablo 6'nın devamı)

Değişkenler	Alt Kategoriler	Frekans Değerleri		
		f	%	Toplam
Anne Eğitim Durumu	Lise Mezunu	108	29,8	362
	İlkokul mezunu	90	24,9	
	Ortaokul mezunu	80	22,1	
	Üniversite mezunu	67	18,5	
	Okuryazar olmayan	17	4,7	
Aylık Gelir	3500 ₺ üstü	105	29,0	362
	2500-3499 ₺	102	28,2	
	1301-2499 ₺	98	27,1	
	1300 ₺ altı	57	15,7	
Spora Yönlendiren	Beden Eğitimi Öğretmenim	176	48,6	362
	Arkadaşım	68	18,8	
	Babam	65	18,0	
	Annem	27	7,5	
	Gzt.Tv.Medya	26	7,2	
Spora Başlama Yaşları	10	91	25,1	362
	12	61	16,9	
	13	41	11,3	
	11	37	10,2	
	9	33	9,1	
	8	30	8,3	
	14	22	6,1	
	7	22	6,1	
	15	15	4,1	
	6	7	1,9	
5	3	,9		

Araştırmaya katılan sporcuların branşlara göre dağılımı incelendiğinde voleybol branşına 115 (%31,8), basketbol branşına 101 (%27,9), hentbol branşına 96 (%27,9), futbol branşına 50 (%13,8), sporcu olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların yaşa göre dağılımları incelendiğinde 14 yaş sporcu sayısı 32 kişi (%8,8), 15 yaş sporcu sayısı 107 (%29,6), 16 yaş sporcu sayısı 86 (%23,8), 17 yaş sporcu sayısı 137 (%37,8) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde erkek sporcu sayısı 238 kişi (%65,7), kadın sporcu sayısı 124 (%34,3) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların baba meslek dağılımları incelendiğinde memur olan sporcu sayısı 110 kişi (%30,4), işçi olan sporcu sayısı 61 (%16,9), esnaf olan sporcu sayısı 58 (%16,0) serbest meslek olan sporcu sayısı 53 (%14,6), emekli olan sporcu sayısı 43 (%11,9), çiftçi olan sporcu sayısı 33 (%9,1), işsiz olan sporcu sayısı 4 (%1,1) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların anne meslek dağılımları incelendiğinde ev hanımı olan sporcu sayısı 271 kişi (%74,9), memur olan sporcu sayısı 54 (%14,9), esnaf olan sporcu sayısı 10 (%2,8), emekli olan sporcu sayısı 5 (%1,4), çiftçi olan sporcu sayısı 5 (%1,4) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitim dağılımları incelendiğinde lise mezunu olan sporcu sayısı 112 (%30,9), üniversite mezunu olan sporcu sayısı 107 kişi (%29,6), ortaokul mezunu olan sporcu sayısı 73 (%20,2), ilkokul mezunu olan sporcu sayısı 68 (%18,8), okuryazar olmayan sporcu sayısı 2 (%0,6) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların anne eğitim dağılımları incelendiğinde lise mezunu olan sporcu sayısı 108 kişi (%29,8), ilkokul mezunu olan sporcu sayısı 90 (%24,9), ortaokul mezunu olan sporcu sayısı 80 (%22,1), üniversite mezunu olan sporcu sayısı 67 (%18,5), okuryazar olmayan sporcu sayısı 17 (%4,7) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların aylık gelir dağılımları incelendiğinde 3500 ₺ üstü olan sporcu sayısı 105 kişi (%29,0), 2500-3499 ₺ olan sporcu sayısı 102 (%28,2), 1301-2499 ₺ olan sporcu sayısı 98 (%27,1), 1300 ₺ altı olan sporcu sayısı 57 (%15,7) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların yaşadıkları yer dağılımını incelendiğinde ailemin yanında olan sporcu sayısı 299 kişi (%82,6), yurttta olan sporcu sayısı 51 (%14,1), arkadaşlarımla evde olan sporcu sayısı 6 (%1,7), diğer... olan sporcu sayısı 5 (%1,4), akrabalarımın yanında olan 1 (%0,3) sporcu olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların okul başarısı dağılımını incelendiğinde 85 -100 puanı olan sporcu sayısı 125 kişi (%34,5), 70 - 84.99 puanı olan sporcu sayısı 110 (%30,4) 60 - 69.99 puanı olan sporcu sayısı 86 (%23,8) 50 -59.99 puanı olan sporcu sayısı 30 (%8,3) 0 - 49.99 puanı olan sporcu sayısı olan 8 (%2,2), mezun olan sporcu sayısı 3 (%0,8) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporculara yöneltilen ‘‘Spora kim yönlendirdi?’’ sorusuna beden eğitimi ğretmeni seğeneğini tercih eden sporcu sayısı 176 kişi (%48,6), arkadaşım seğeneğini işaretleyen sporcu sayısı 68 (%18,8), babam seğeneğini işaretleyen sporcu sayısı 65 (%18), annem seğeneğini işaretleyen sporcu sayısı 27 (%1,4), gzt, tv, medya seğeneğini işaretleyen sporcu sayısı 26 (%7,2) olarak görülmüştür.

Araştırmaya katılan sporcuların spora başlama yaşı dağılımını incelendiğinde 10 yaşında tercih eden sporcu sayısı 91 kişi (%25,1), 12 yaşında tercih eden sporcu sayısı 61 (%16,9), 13 yaşında tercih eden sporcu sayısı 41 kişi (%11,3), 11 yaşında tercih eden sporcu sayısı 37 kişi (%10,2), 9 yaşında tercih eden sporcu sayısı 33 kişi (%9,1), 8 yaşında tercih eden sporcu sayısı 30 kişi (%8,3), 14 yaşında tercih eden sporcu sayısı 22 kişi (%6,1), 7 yaşında tercih eden sporcu sayısı 22 kişi (%6,1), 15 yaşında tercih eden sporcu sayısı 15 kişi (%4,1), 6 yaşında tercih eden sporcu sayısı 7 kişi (%1,9), 5 yaşında tercih eden sporcu sayısı 3 kişi (%0,9) olarak dağılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların en iyi başarı derecesi dağılımını incelendiğinde il derecesi bulunan sporcu sayısı 161 kişi (%44,5), derecem yok tercih eden sporcu sayısı 112 (%30,9), Türkiye derecesi bulunan sporcu sayısı 87 (%24), Avrupa derecesi bulunan sporcu sayısı 1 (%0,3), Balkan derecesi bulunan sporcu sayısı 1 (%0,3) olarak dağılmıştır.

4.2. Katılımcıların Branşları ile Belirlenen Değişkenlere Yönelik Çapraz Tablolara ait Bulgu ve Yorumlar

Tablo 7 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Tercih Ettiği Branş İle Yaş, Cinsiyet, Baba Meslek, Anne Meslek, Baba Eğitim, Anne Eğitim, Aylık Gelir, Nerde Yaşadıkları, Başarı Durumu, Spora Yönlendiren ve Elde Edilen En İyi Derece Çapraz Tablosu

Değişkenler	Alt Kategoriler	Branş				Toplam
		Futbol	Basketbol	Hentbol	Voleybol	
Yaş	17	30	22	53	32	137
	15	13	39	20	35	107
	16	4	31	20	31	86
	14	3	9	3	17	32
Cinsiyet	Erkek	25	85	71	57	238
	Kadın	25	16	25	58	124
Baba Meslek	Memur	6	46	22	36	110
	İşçi	8	10	17	26	61
	Esnaf	7	21	12	18	58
	Serbest	10	7	24	12	53
	Emekli	7	13	12	11	43
	Çiftçi	11	3	7	12	33
	İşsiz	1	1	2	0	4
Anne Meslek	Ev Hanımı	35	61	78	97	271
	Memur	4	26	12	12	54
	İşçi	6	2	3	6	17
	Esnaf	2	6	2	0	10
	Emekli	1	3	1	0	5
	Çiftçi	2	3	0	0	5
Baba Eğitim	Lise mezunu	11	23	32	46	112
	Üniversite mezunu	3	56	14	34	107
	Ortaokul mezunu	18	15	23	17	73
	İlkokul mezunu	17	7	26	18	68
	Okuryazar değil	1	0	1	0	2
Anne Eğitim	Lise mezunu	7	36	28	37	108
	İlkokul mezunu	22	10	30	28	90
	Ortaokul mezunu	12	16	24	28	80
	Üniversite mezunu	3	37	10	17	67
	Okuryazar değil	6	2	4	5	17
Aylık Gelir	3500 üstü	3	52	19	31	105
	2500-3499	10	29	27	36	102
	1301-2499	21	14	32	31	98
	1300 altı	16	6	18	17	57

(Tablo 7'nin devamı)

Değişkenler	Alt Kategoriler	Branş				Toplam
		Futbol	Basketbol	Hentbol	Voleybol	
Nerde Yaşadıkları	Aile	30	93	75	101	299
	Yurttta	18	5	14	14	51
	Arkadaşlarımla evde	0	0	6	0	6
	Diğer	2	2	1	0	5
	Akrabalarımın yanında	0	1	0	0	1
Başarı Durumu	85-100	5	59	12	49	125
	70-84.99	15	28	36	31	110
	60-69.99	18	11	30	27	86
	50-59.99	7	3	15	5	30
	0-49.99	2	0	3	3	8
	Mezun	3	0	0	0	3
Spora Yönlendiren	Beden Eğitimi Öğretmenim	25	31	57	63	176
	Arkadaşım	12	24	17	15	68
	Babam	9	24	13	19	65
	Annem	0	10	5	12	27
	Gzt. Tv. Medya	4	12	4	6	26
En İyi Derecesi	İl Derecesi	17	56	37	51	161
	Derecem Yok	7	32	27	46	112
	Türkiye Derecesi	26	12	31	18	87
	Avrupa Derecesi	0	0	1	0	1
	Balkan Derecesi	0	1	0	0	1

Araştırmaya katılan sporcuların yaş aralığı 14-17 arasındadır. Bu yaş aralığında en çok tercih edilen branş voleyboldur. Yaşı 14 olan sporcuların en fazla tercih ettiği branş voleybol, yaşı 15 olan sporcuların en fazla tercih ettiği branş basketbol, yaşı 16 olan sporcuların en fazla tercih ettiği branş basketbol ve voleybol iken yaşı 17 olan sporcuların en fazla tercih ettiği branş hentboldur.

Araştırmaya katılan erkek sporcu sayısı 238, kadın sporcu sayısı 124'tür. Cinsiyete göre branş dağılımlarına baktığımızda erkek sporcularda en çok tercih edilen branş basketbol 85 kişi, futbol ve hentbol 25 kişi, voleybol 58 kişi olarak sıralandığını görülmektedir. Kadın sporcularda en çok tercih edilen branş voleybol 58, basketbol 16 kişi, futbol ve hentbol 25 kişi olarak sıralanmaktadır. Branş tercihi açısından cinsiyete bağlı olarak değişen bu durumun, seçilen branşın zorluk durumu ve çocuk sporcuları spora yönlendiren kişi/kuruma göre değişkenlik gösterip göstermediğinin incelenmesi gerekmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların baba meslekleri memur, işçi, esnaf, emekli, çiftçi, serbest meslek ve işsizden oluşmaktadır. Baba mesleği memur olan toplam 110 sporcudan 6 sporcu futbol 46 sporcu basketbol 22 sporcu sayısı 110 işçi olan sporcu sayısı 61, esnaf olan sporcu sayısı 58, serbest meslek olarak çalışan sporcu sayısı 53 emekli olan sporcu sayısı 43, çiftçi olan sporcu sayısı 33, işsiz olan sporcu sayısı 4'tür. Baba mesleği memur olan sporcuların diğer sporculara oranla branşlara dağılımda daha fazla oldukları görülmektedir. Bu durum baba mesleğinin spor branşlarına dağılımında değişkenlik gösterip göstermediğinin incelenmesi gerekmektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların anne meslekleri memur, işçi, esnaf, emekli, çiftçi ve ev hanımından oluşmaktadır. Anne mesleği ev hanımı olan toplam sporcu sayısı 271 memur olan sporcu sayısı 54, işçi olan sporcu sayısı 17, esnaf olan sporcu sayısı 10, emekli ve çiftçi olan sporcu sayısı 5'tir.

Araştırmaya katılan sporcuların baba eğitimi okuryazar değil ilkökul mezunu ortaokul mezunu lise mezunu üniversite mezunu şeklindedir. Baba eğitim durumu okuryazar olmayan sporcu sayısı 2, ilkökul mezunu olan sporcu sayısı 68, ortaokul mezunu olan sporcu sayısı 73, lise mezunu olan sporcu sayısı 112, üniversite mezunu olan sporcu sayısı 107'dir. Bu durum baba eğitiminin spor branşlarına dağılımında değişkenlik gösterdiği, baba eğitim durumu üniversite olan sporcuların basketbol branşını seçtikleri, baba eğitim durumu lise olan sporcuların voleybol branşını seçtikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların anne eğitimi okuryazar değil ilkökul mezunu ortaokul mezunu lise mezunu üniversite mezunu şeklindedir. Anne eğitim durumu

okuryazar olmayan sporcu sayısı 17, ilkokul mezunu olan sporcu sayısı 90, ortaokul mezunu olan sporcu sayısı 80, lise mezunu olan sporcu sayısı 108, üniversite mezunu olan sporcu sayısı 67'dir. Bu durum baba eğitiminin spor branşlarına dağılımında değişkenlik gösterdiği, anne eğitim durumu üniversite olan sporcuların basketbol branşını seçtikleri, anne eğitim durumu lise olan sporcuların voleybol branşını seçtikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların aylık gelirleri 1300 altı, 1301-2499, 2500-3499 ve 3500 üstü şeklindedir. Aylık geliri 1300 altı olan sporcu sayısı 57, aylık geliri 1301-2499 olan sporcu sayısı 98, aylık geliri 2500-3499 olan sporcu sayısı 102, aylık geliri 3500 üstü olan sporcu sayısı 105'tir. Aylık gelirin spor branşlarına dağılımında değişkenlik gösterdiği, 3500 üstünde aylık geliri olan sporcunun en fazla basketbol branşına yöneldikleri, 2500-3499 aylık geliri olan sporcuların en fazla voleybol branşına yöneldikleri 1301-2499 aylık geliri olan sporcuların en fazla voleybol branşına yöneldikleri 1300 altı aylık geliri olan sporcuların en fazla hentbol branşına yöneldikleri görülmüştür. Spor branşlarına dağılımında ve tercihinde aylık gelirin branşın seçilmesinde çok etkili olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların nerde yaşadıkları aile, akrabaların yanında, yurttan arkadaşlarıyla evde ve diğer şeklindedir. Ailesi ile yaşayan sporcu sayısı 299, akrabalarının yanında kalan sporcu sayısı 1, yurttan kalan sporcu sayısı 51, arkadaşlarıyla evde kalan sporcu sayıları 6 ve diğer durumda olan sporcu sayısı 5'tir. Spor branşlarına dağılımında ve tercihinde sporcuların nerede yaşadığının durumunun çok etkili olmadığı görülmektedir. Sporcuların ailerin yanında yaşaması nedeni ile spor branşının tercihinde etkilenmemektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların okul başarıları notları 85-100, 70-84.99, 60-69.99, 50-59.99 ve 0-49.99, şeklindedir. Okul başarı puanı 85-100 olan sporcu sayısı 125, okul başarı puanı 70-84,99 olan sporcu sayısı 110, okul başarı puanı 60-69,99 olan sporcu sayısı 86, okul başarı puanı 50-59,99 olan sporcu sayısı 30, okul başarı puanı 0-49.99 olan toplam sporcu sayısı 8 ve mezun olan sporcu sayısı 3'tür.

Araştırmaya katılan sporcuları spora yönlendiren baba, anne, arkadaş, beden eğitimi öğretmeni ve gazete-televizyon-medya şeklindedir. Spora yönlendiren beden eğitimi

öğretmenim tercih eden sporcu sayısı 176, spora yönlendiren arkadaşım tercih eden sporcu sayısı 68, spora yönlendiren babam tercih eden sporcu sayısı 65, spora yönlendiren annem tercih eden sporcu sayısı 27, spora yönlendiren gazete, Tv ve medya aracılığı ile tercih eden sporcu sayısı 26'dır. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere sporcuların branşlara yönlendirilmesinde beden eğitimi öğretmenlerin daha etkin olduğu görülmektedir. Bu konu üzerine düşünülerek beden eğitimi öğretmenlerine sporcu seçilmelerine ve yetenekli sporcuları tespit etmeleri için gerekli akademik eğitimler vererek desteklenmesi gerekmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların en iyi derecelerinin sıralanışı Avrupa, Balkan, Türkiye, İl ve Derecem yok şeklindedir. İl derecesi olan sporcu sayısı 161, derecesi olmayan sporcu sayısı 112, Türkiye derecesi olan sporcu sayısı 87, Avrupa derecesi olan sporcu sayısı 1 ve Balkan derecesi olan sporcu sayısı 1'dir.

Tablo 8: Araştırmaya Katılan Sporcuların Yaş, Cinsiyet, Spora Yönlendiren, Aylık Gelir ve Okul Başarısı Değişkenlerine Göre Antrenör Güdusel İklim Ölçeği Alt Boyut Puanları T Test Tablosu

Değişkenler	Alt Boyut	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Yaş 14 15	Ustalık	32	37,2188	6,06276	1,456	137	,148
		107	35,1963	7,11819			
Yaş 14 15	Performans	32	35,0313	5,42684	1,344	1379	,181
		107	36,9813	7,64419			
Cinsiyet Erkek Kadın	Ustalık	238	35,0714	6,96337	2,624	360	,009*
		124	36,9113	4,88404			
Cinsiyet Erkek Kadın	Performans	238	37,4076	7,89420	,492	360	,623
		124	36,9839	7,53527			
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Ustalık	68	34,5882	6,37213	1,236	173	,218
		107	35,8318	6,55958			
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Performans	68	37,6912	6,80267	2,144	173	,033*
		107	35,1402	8,17664			
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Ustalık	90	35,7111	6,49848	,933	155	,352
		67	36,6418	5,73057			
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Performans	90	37,9222	6,89932	2,476	155	,014*
		67	34,8955	8,40298			
Aylık Gelir 1301-2499 ₺ 3500 ₺ üstü	Ustalık	98	35,7755	6,71747	,677	201	,499
		105	35,1238	6,98032			
Aylık Gelir 1301-2499 ₺ 3500 ₺ üstü	Performans	98	38,5918	7,91167	2,729	201	,007*
		105	35,5524	7,94450			
Okul başarısı 50 - 59.99 85 - 100	Ustalık	30	36,9333	6,61729	1,309	201	,499
		125	35,2080	6,45368			
Okul başarısı 50 - 59.99 85 - 100	Performans	30	37,4667	8,15257	,869	201	,007*
		125	36,0000	8,40027			

Çalışmaya katılanların yaşı ile sporda algılanan güdusel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutu ile performans alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre sporda algılanan güdusel iklim ölçeği alt boyutları arasında ustalık alt boyutu puanları arasında fark bulunurken ($p<0,05$), performans alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların baba eğitimi ile sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmazken ($p>0,05$) performans alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p<0,05$).

Çalışmaya katılanların anne eğitimi ile sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmazken; ($p>0,05$) performans alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p<0,05$).

Çalışmaya katılanların aylık geliri ile sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmazken; ($p>0,05$) performans alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p<0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarısı ile sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmazken; ($p>0,05$) performans alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p<0,05$).

Tablo 9 : Araştırmaya Katılan Sporcuların Yaş, Cinsiyet, Spora Yönlendiren, Aylık Gelir ve Okul Başarısı Puanı Değişkenlerine Göre Başarı Algısı Envanteri Alt Boyut Puanları Arasındaki T Test Tablosu

Değişkenler	Alt Boyut	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Yaş	14	32	25,1250	4,61938	,295	137	,769
Yaş	14	32	23,8750	3,83322	,265	137	,791
Cinsiyet	Erkek	238	25,7479	4,94479	,750	360	,454
Cinsiyet	Erkek	238	24,9076	4,75207	1,374	360	,170
Spora Yön.	Arkadaşım	68	23,7941	6,77696	4,693	242	,000*
Spora Yön.	Arkadaşım	68	23,7647	5,48027	2,284	242	,023*
Aylık Gelir	1301-2499 ₺	57	25,3158	5,30552	,020	160	,984
Aylık Gelir	1301-2499 ₺	57	24,2105	5,13301	,391	160	,697
Okul Başarısı	50 - 59.99	8	27,5000	2,44949	1,023	131	,308
Okul Başarısı	50 - 59.99	8	25,6250	2,82527	,869	131	,397

Çalışmaya katılanların yaşlarına göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego alt boyutu ile görev alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego alt boyutu ile görev alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların spora yönlendirilmelerine göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego alt boyutu ile görev alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p<0,05$).

Çalışmaya katılanların aylık gelir düzeylerine göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego alt boyutu ile görev alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarısı başarı algısı envanteri puanları arasında ilişki incelendiğinde; ego alt boyutu ile görev alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 10 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Yaş Cinsiyet, Okul Başarısı, Spora yönlendiren Aylık gelir, Baba Eğitim ve Anne Eğitim Değişkenlerine Göre Başarı Algısı Envanteri Alt Boyut Puanları Arasındaki T Test Tablosu

Değişkenler	Alt Boyut	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Yaş	14 15	32 107	17,7813 16,3178	3,29941 4,25950	1,78	137	,076
Yaş	14 15	32 107	26,8438 27,6262	5,96284 6,21095	,631	137	,529
Yaş	14 15	32 107	16,3750 16,1215	3,30932 3,67734	,350	137	,727
Yaş	14 15	32 107	19,9688 20,8505	3,29696 4,31934	1,065	137	,289
Yaş	14 15	32 107	10,9375 12,7850	5,46507 6,06261	1,546	137	,125
Cinsiyet	Erkek Kadın	238 124	16,3992 16,5484	4,41759 4,39762	,305	360	,263
Cinsiyet	Erkek Kadın	238 124	27,3319 27,0161	6,39844 5,93047	,457	360	,100
Cinsiyet	Erkek Kadın	238 124	16,0798 16,3710	3,92304 3,47925	,696	360	,487
Cinsiyet	Erkek Kadın	238 124	20,7689 19,9274	4,70671 4,70671	1,647	360	,648
Cinsiyet	Erkek Kadın	238 124	13,1134 13,1134	6,21212 5,91016	1,121	360	,760
Okul Başarısı	0 - 49.99 85 -100.	8 125	18,2500 15,8640	2,37547 5,05030	1,323	131	,188
Okul Başarısı	0 - 49.99 85 -100.	8 125	28,1250 27,0080	4,32394 6,39367	,486	131	,628
Okul Başarısı	0 - 49.99 85 -100.	8 125	16,6250 15,7200	1,76777 4,17481	1,951	131	,053
Okul Başarısı	0 - 49.99 85 -100.	8 125	22,3750 19,5360	4,27409 4,95877	1,581	131	,116
Okul Başarısı	0 - 49.99 85 -100	8 125	14,3750 12,2400	8,95923 5,60875	1,003	131	,318

Değişkenler	Alt Boyut	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Spora Yön. Arkadaşım	Gelişme	68	16,1618	4,63475	,995	242	,321
Beden Eğt.Öğrt.		176	16,8125	4,55996			
Spora Yön. Arkadaşım	Çaba	68	26,7206	6,36184	,650	242	,516
Beden Eğt.Öğrt.		176	27,3125	6,38293			
Spora Yön. Arkadaşım	İlişki Desteği	68	15,9559	3,96038	,921	242	,358
Beden Eğt.Öğrt.		176	16,4659	3,84395			
Spora Yön. Arkadaşım	Takım İçi Rekabet	68	20,8824	4,36926	,225	242	,822
Beden Eğt.Öğrt.		176	20,7330	4,75842			
Spora Yön. Arkadaşım	Takım İçi Çatışma	68	12,9706	6,10596	,033	242	,974
Beden Eğt.Öğrt.		176	13,0000	6,38033			
Aylık Gelir 1300 Altı 3500 Üstü	Gelişme	57 105	15,8772 15,9048	4,74368 5,21743	,033	160	,974
Aylık Gelir 1300 Altı 3500 Üstü	Çaba	57 105	25,1228 26,5429	6,36437 6,66655	1,275	160	,204
Aylık Gelir 1300 Altı 3500 Üstü	İlişki Desteği	57 105	15,4386 15,7810	3,83600 4,14400	,515	160	,607
Aylık Gelir 1300 Altı 3500 Üstü	Takım İçi Rekabet	57 105	20,0877 19,5333	4,41702 5,11985	,690	160	,491
Aylık Gelir 1300 Altı 3500 Üstü	Takım İçi Çatışma	57 105	14,0175 11,7429	6,11640 5,23125	2,488	160	,014*
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Gelişme	68 107	16,2059 16,4486	4,36594 4,70895	,342	173	,733
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Çaba	68 107	26,3235 27,3738	6,60493 6,63542	1,022	173	,308
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	İlişki Desteği	68 107	16,1029 16,4659	3,63704 3,05656	0,92	173	,926
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Takım İçi Rekabet	68 107	20,6029 19,9907	4,41551 4,89801	,837	173	,404
Baba Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Takım İçi Çatışma	68 107	13,3382 12,3645	5,74225 5,99118	1,065	173	,288

(Tablo 10'nun devamı)

Değişkenler	Alt Boyut	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Gelişme	90	16,0778	4,77406	,779	155	,437
		67	16,6716	4,65926			
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Çaba	90	26,3111	6,97450	1,425	155	,156
		67	27,8507	6,30116			
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	İlişki Desteği	90	16,0000	3,07238	,757	155	,450
		67	16,4925	3,97863			
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Takım İçi Rekabet	90	20,5111	4,69340	1,089	155	,278
		67	19,7015	4,49247			
Anne Eğitim İlkokul Mez. Üniv. Mezunu	Takım İçi Çatışma	90	13,3444	5,22998	1,566	155	,119
		67	12,8060	5,89360			

Çalışmaya katılanların yaşlarına göre akran güdüsel iklim envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme, çaba, ilişki desteği, takım içi rekabet ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre akran güdüsel iklim envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme, çaba, ilişki desteği, takım içi rekabet ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarılarına göre akran güdüsel iklim envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme, çaba, ilişki desteği, takım içi rekabet ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların spora yönlendirilmelerine göre akran güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme, çaba, ilişki desteği, takım içi rekabet ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların aylık gelirleri ile akran güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; takım içi çatışma alt boyutu puanları arasında farklılık bulunurken ($p<0,05$); gelişme, çaba, ilişki desteği ve takım içi rekabet alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların baba eğitim düzeylerine göre akran güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme, çaba, ilişki desteği, takım içi rekabet ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların anne eğitim düzeylerine göre akran güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme, çaba, ilişki desteği, takım içi rekabet ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 11 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Yaş Değişkenine Göre Algılanan Ebeveyn Güdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Puanları T Test Tablosu

Alt Boyut	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Baba Öğrenme Haz	14	32	36,1875	6,98587	,330	137	,742
	15	107	36,6542	7,02973			
Baba Endişe İklim	14	32	11,8750	4,73661	,688	137	,493
	15	107	12,5981	5,34800			
Baba Çabasız Başarı İklimi	14	32	9,8750	3,74812	,239	137	,811
	15	107	10,0841	4,49973			
Anne Öğrenme Haz	14	32	36,4063	8,13142	,816	137	,416
	15	107	37,5421	6,51309			
Anne Endişe İklim	14	32	11,2813	4,92678	,562	137	,575
	15	107	11,8411	4,95479			
Anne Çabasız Başarı İklimi	14	31	9,1290	3,55661	1,161	137	,248
	15	107	10,0935	4,20586			

Çalışmaya katılanların yaşlarına göre ebeveyn güdüsel iklim envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba öğrenme haz, baba endişe iklimi, baba çabasız başarı iklimi, anne öğrenme haz, anne endişe iklimi, anne çabasız başarı iklimi, alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 12 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Cinsiyet Değişkenine Göre Algılanan Ebeveyn Güdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Puanları T Test Tablosu

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Baba Öğrenme Haz	Erkek	238	35,7101	6,89126	,884	360	,377
	Kadın	124	36,4032	7,42871			
Baba Endişe İklim	Erkek	238	13,2857	5,17401	2,506	360	,013*
	Kadın	124	11,8468	5,20170			
Baba Çabasız Başarı İklimi	Erkek	238	10,5378	4,23127	1,358	360	,175
	Kadın	124	9,9032	4,19915			
Anne Öğrenme Haz	Erkek	238	36,1008	7,03385	1,771	360	,077
	Kadın	124	37,4435	6,47108			
Anne Endişe İklim	Erkek	238	12,6975	5,10242	2,714	360	,007*
	Kadın	124	11,1694	5,05051			
Anne Çabasız Başarı İklimi	Erkek	238	10,3697	4,15393	1,007	360	,313
	Kadın	123	9,9024	4,19487			

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba endişe iklimi ve anne endişe iklimi, alt boyutunda fark bulunurken ($p < 0,05$); baba öğrenme haz, , baba çabasız başarı iklimi, anne çabasız başarı iklimi, alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 13: Çalışmaya Katılan Sporcuların Baba ve Anne Eğitim Değişkenlerine Göre Algılanan Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Puanları T Test Tablosu

Alt Boyut	Baba/Anne Eğitim	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Sig.(p)
Baba Öğrenme Haz	İlkokul Mezunu	68	34,9706	7,49920	1,083	173	,280
	Üniversite Mezunu	107	36,2243	7,44199			
Baba Endişe İklim	İlkokul Mezunu	68	14,5441	5,45657	3,904	173	,000*
	Üniversite Mezunu	107	11,4953	4,74913			
Baba Çabasız Başarı İklimi	İlkokul Mezunu	68	11,6029	3,90231	2,592	173	,010*
	Üniversite Mezunu	107	9,8972	4,44661			
Anne Öğrenme Haz	İlkokul Mezunu	68	35,2941	6,88944	1,686	173	,094
	Üniversite Mezunu	107	37,1215	7,05331			
Anne Endişe İklim	İlkokul Mezunu	68	13,8971	4,84734	4,067	173	,000*
	Üniversite Mezunu	107	10,8692	4,77036			
Anne Çabasız Başarı İklimi	İlkokul Mezunu	68	11,0735	4,17282	1,985	173	,049*
	Üniversite Mezunu	107	9,7383	4,43684			

Çalışmaya katılanların eğitim durumlarına göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba endişe iklimi, anne endişe iklimi, baba çabasız başarı iklimi ve anne çabasız başarı alt boyutunda fark bulunurken ($p < 0,05$); baba öğrenme haz, anne öğrenme haz iklimi, alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 14 : Çalışmaya Katılan Sporcuların Yaşadıkları Yere Göre Algılanan Ebeveyn GÜdüsel İklim Envanteri Alt Boyut Puanları Arasındaki T Test Tablosu

Alt Boyut	Yaşadıkları Yer	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik derecesi	Anlamlılık (p)
Baba Öğrenme Haz	Aile	299	35,6254	7,25334	2,060	348	,040*
	Yurtta	51	37,8431	6,14938			
Baba Endişe İklim	Aile	299	12,5953	5,20520	2,006	348	,046*
	Yurtta	51	14,1765	5,19117			
Baba Çabasız Başarı İklimi	Aile	299	10,1739	4,20887	1,195	348	,233
	Yurtta	51	10,9412	4,39733			
Anne Öğrenme Haz	Aile	299	36,1070	7,08022	3,214	348	,001*
	Yurtta	51	39,4510	5,42333			
Anne Endişe İklim	Aile	299	12,0602	5,09208	,834	348	,405
	Yurtta	51	12,7059	5,20882			
Anne Çabasız Başarı İklimi	Aile	298	10,0604	4,06136	1,653	348	,099
	Yurtta	51	11,0980	4,59676			

Çalışmaya katılanların yaşadıkları yere göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba öğrenme haz, baba endişe iklimi, anne öğrenme haz, alt boyutunda fark bulunurken ($p < 0,05$); baba çabasız başarı iklimi, anne endişe iklimi, anne çabasız başarı iklimi alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

5.TARTIŞMA

Bu araştırma, takım sporlarında algılanan antrenör, ebeveyn ve akran güdüsel iklimin başarı algısı üzerindeki rolü üzerine nicel bir çalışma olarak yapılmış olup; bu amaç doğrultusunda bulgulardan yola çıkılarak elde edilen sonuçlar aşağıda diğer araştırma sonuçları ile tartışılmıştır.

Araştırma kapsamında örnekleme dahil edilen katılımcıların branş bazında sıralamasında dikkat çeken branşlar olarak ilk sırada voleybol % 31,8 (n= 115 kişi), ardından basketbol %27,9 (n=101kişi), hentbol %27,9 (n= 96 kişi) ve son olarak futbol %13,8 (n= 50 kişi) görülmektedir. Sivas örneği bağlamında lisanslı sporcuların en fazla ilgi duyduğu spor branşının voleybol olduğu, en az ilgi duyulan spor branşının ise futbol branşı olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımında ise 17 yaşındaki katılımcıların % 37,8 ile (n= 137 kişi) en fazla sayıda olduğu görülmektedir. 238 kişi (% 65) ile erkek katılımcıların örneklemin çoğunluğunu oluşturduğu dikkat çeken bir diğer veridir. Babası memur olan katılımcıların oranı % 30,4 (n= 110 kişi) iken, annesi ev hanımı olan katılımcıların oranı ise % 74,9 (n= 271 kişi) olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların ebeveyn eğitim durumlarına yönelik elde edilen bulgulara bakıldığında, babası lise mezunu olanların oranı % 30,9 (n= 112 kişi) iken, annesi lise mezunu olanların oranı % 29,8 8 (n= 108 kişi) olarak saptanmıştır. Aylık gelir değişkeni dikkate alındığında, en yüksek oran % 29 (n= 105 kişi) ile 3500 ₺, en düşük oran ise %15,7 (n=57 kişi) ile 1300 ₺'dir.

Araştırmaya katılan sporcuların yaşadıkları yer konusunda verdikleri bilgilere bakıldığında en fazla oran %82,6 (n= 299 kişi) ailesi ile kalan katılımcılara aittir.

Okul başarısı değişkeni oranlarına bakıldığında, 125 (%34,5) katılımcının 85 -100 puana, 110 (%30,4) katılımcının 70 - 84.99 puana, 86 (% 23.8) katılımcının 60 - 69.99 puana, 30 (%8,3) katılımcının 50 -59.99 puana, 8 (%2,2) katılımcının ise 0 - 49.99 puana sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların spora yönelme nedeni olarak verdikleri yanıtlar dikkate alındığında beden eğitimi öğretmenini belirten katılımcı oranı % 48,6 (n=176 kişi), arkadaşım

seçeneğini belirten katılımcı oranı %18,8 (n= 68 kişi) babam seçeneğini tercih eden katılımcı oranı %18 (n= 65 kişi), annem seçeneğini tercih eden katılımcı oranı %1,4 (n= 27 kişi) gazete, televizyon vb. kitle iletişim araçlarını tercih eden katılımcı oranı %7,2 (n= 26 kişi) olarak görülmektedir.

Spora başlama yaşı değişkenine verilen yanıtlar incelendiğinde en fazla oranın %25,1 (n= 91 kişi) ile 10 yaşı tercih eden katılımcılara ait olduğu, en az oranın ise %0,9 (n= 3 kişi) ile 5 yaşı tercih eden katılımcılara ait olduğu görülmektedir.

Başarı derecesi değişkeni dikkate alındığında, il derecesi bulunan sporcu oranı %44,5 (n= 161 kişi), derecem yok seçeneğini tercih eden katılımcı oranı %30,9 (n= 112 kişi), Türkiye derecesi seçeneğini tercih eden katılımcı oranı %24 (n= 87 kişi), Avrupa derecesi seçeneğini tercih eden katılımcı oranı %0,3 (n= 1 kişi), Balkan derecesi seçeneğini tercih eden katılımcı oranı %0,3 (n= 1 kişi) olarak görülmektedir.

Çalışmaya katılanların yaşlarına göre sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki fark incelendiğinde; ustalık alt boyutu ($p=0,148>0,05$) ile performans alt boyutu arasında yapılan t testi sonucunda anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,181>0,05$).

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği alt boyutları arasında ustalık alt boyutu puanları arasında fark bulunurken ($p=0,009<0,05$), performans alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,623>0,05$). Altıntaş, Koruç ve Akalan'ın (2012) yaptıkları benzer çalışmada, kadın sporcuların ustalık iklimi puanları erkek sporcuların ustalık iklimi puanlarından yüksek iken ($p<0,05$), kadın ve erkek sporcuların performans iklimi puanları arasında fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çalışmaya katılanların baba eğitim düzeylerine göre sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasında fark incelendiğinde; ustalık alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanmazken ($p=0,218>0,05$) performans alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p=0,33<0,05$).

Çalışmaya katılanların anne eğitim düzeylerine göre sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutunda anlamlı bir farka

rastlanmazken ($p=0,352>0,05$); performans alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p=0,14<0,05$).

Çalışmaya katılanların aylık gelirlerine göre sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanmazken ($p=0,499>0,05$); performans alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p=0,007<0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarılarına göre sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ustalık alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanmazken ($p=0,499>0,05$); performans alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p=0,007<0,05$). Çalışmaya katılanların okul başarı puanları ile sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği alt boyutları arasında performans alt boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Okul başarı puanları 50-59.99 arasında olan katılımcıların okul başarı puanları 85-100 arasında olan katılımcılara kıyasla daha performans odaklı oldukları yargısına ulaşılabilir.

Çalışmaya katılanların yaşlarına göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego alt boyutu ($p=0,769>0,05$) ile görev alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,791>0,05$).

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego yönelimi alt boyutu ($p=0,454>0,05$) ile görev yönelimi alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,170>0,05$).

Çalışmaya katılanların spora yönlendirilmelerine göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego alt boyutu ($p=0,023<0,05$) ile görev yönelimi alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanılmıştır ($p=0,000<0,05$). Çalışmaya katılanların spora yönelme nedeni olarak beden eğitimi öğretmeni seçeneğini tercih eden katılımcıların arkadaşım seçeneğini tercih eden katılımcılara kıyasla daha fazla görev yönelimli oldukları optimum çaba ve kararlılık gösterdikleri yargısına ulaşılmaktadır. Çalışmaya katılanların spora yönelme nedeni olarak beden eğitimi öğretmeni seçeneğini tercih eden katılımcıların arkadaşım seçeneğini tercih eden katılımcılara kıyasla daha fazla

ego yönelimli oldukları, üstün yetenek ve becerilerini rakiplerine kanıtlama çabasında oldukları yargısına ulaşılmaktadır.

Çalışmaya katılanların aylık gelir düzeylerine göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego yönelimi alt boyutu ($p=0,697>0,05$) ile görev yönelimi alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,984>0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarılarına göre başarı algısı envanteri puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; ego yönelimi alt boyutu ($p=0,397>0,05$) ile görev yönelimi alt boyutu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,308>0,05$).

Sporcuların sporda algılanan güdüsel iklim ölçeği alt boyutları ustalık ve performans iklimi puanları yönünde hem de başarı algısı envanteri ölçeği alt boyutları ego ve görev yönelimi puanları yönünde literatürde yer alan pek çok çalışma bulunmaktadır. Altıntaş'ın yapmış olduğu çalışmada (2010), sporcuların görev yönelimi puanları ego yönelimi puanlarından, ustalık iklimi puanları performans iklimi puanlarından yüksek bulunmuştur.

Yine Roberts ve Ommundsen, (1996) yapmış oldukları çalışma sonucunda, yüksek görev yönelimli sporcuların güdüsel iklim olarak ustalık iklimini algıladıklarını ve görev yönelimli hedeflere sahip sporcuların ustalık iklimine sahip ortamlarda çok daha başarılı olduklarını belirtmektedirler.

Başka bir çalışmada ise, Gano-Overway, Guivernau, Magyar, Waldron ve Ewing (2004) 202 kadın voleybolcu ile bireysel spor yapan kadın sporcuların hedef yönelimleri, algılanan güdüsel iklim ve sportmenlikleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışma sonucunda, görev yönelimli voleybolcuların rakibe daha çok saygı duyduğunu ve takım ortamında da güdüsel iklim olarak ustalık iklimini algılandıklarını bulmuşlardır.

Murcia, Gimeno ve Coll, (2008) algılanan güdüsel iklim, hedef yönelimi ve optimal performans duygu durumu arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışma sonucunda, ustalık iklimi ile görev yönelimi, performans iklimi ile ego yönelimi arasında pozitif ilişki bulmuşlardır.

Toros (2005) liseli erkek voleybolcularda hedef yönelimi ve algılanan güdüsel iklim arasındaki ilişkinin incelenmesinde, görev yönelimi ve ego yönelimi ile ustalık iklimi arasında olumlu yönde anlamlı korelasyonlar elde edilmiş ve değişkenler arasında ise anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır. Elde edilen sonuçlar, görev yöneliminin ustalık iklimi ile ilişkili olduğu; görev yönelimli voleybolcuların spor ortamının güdüsel iklimini daha çok ustalık iklimi temelli algıladığı bulgularını ortaya koymaktadır.

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre akran güdüsel iklim puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; gelişme ($p=0,263>0,05$), çaba ($p=0,100>0,05$), ilişki desteği ($p=0,487>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,648>0,05$) ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,760>0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarılarına göre akran güdüsel iklim alt boyutlarından gelişme ($p=0,188>0,05$), çaba ($p=0,628>0,05$), ilişki desteği ($p=0,053>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,116>0,05$) ve takım içi çatışma arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p=0,318>0,05$).

Spora yönlendiren kişi değişkenine göre akran güdüsel iklim alt boyutlarından gelişme ($p=0,321>0,05$), çaba ($p=0,516>0,05$), ilişki desteği ($p=0,358>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,822>0,05$) ve takım içi çatışma arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,974>0,05$).

Vazou vd. (2005)'lerinin yapmış oldukları çalışmada, bireysel ve takım sporlarıyla ilgilenen yaşları 12 ile 16 arasında değişen 14'ü erkek 16'sı kız çocuğunun güdüsel iklim özellikleri üzerinde akran etkisini röportaj tekniği ile ölçmeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda güdüsel iklimi belirleyen 11 boyut tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında katılanların yaşı ile akran güdüsel iklim ölçeği puanları arasında fark incelendiğinde; gelişme ($p=0,076>0,05$), çaba ($p=0,529>0,05$), ilişki desteği ($p=0,727>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,289>0,05$) ve takım içi çatışma alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,125>0,05$).

Çalışmaya katılanların okul başarılarına göre akran güdüsel iklim ölçeği alt boyutlarından gelişme ($p=0,974>0,05$), çaba ($p=0,204>0,05$), ilişki desteği ($p=0,607>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,491>0,05$) ve takım içi çatışma arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,140>0,05$).

Çalışmaya katılanların baba eğitim düzeylerine göre akran güdüsel iklim ölçeği at boyutlarından gelişme ($p=0,733>0,05$), çaba ($p=0,308>0,05$), ilişki desteği ($p=0,926>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,404>0,05$) ve takım içi çatışma arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,288>0,05$).

Çalışmaya katılanların anne eğitim düzeylerine göre akran güdüsel iklim ölçeği alt boyutlarından gelişme ($p=0,437>0,05$), çaba ($p=0,156>0,05$), ilişki desteği ($p=0,450>0,05$), takım içi rekabet ($p=0,278>0,05$) ve takım içi çatışma arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,119>0,05$).

Çalışmaya katılanların yaş değişkenine göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba öğrenme haz ($p=0,742>0,05$), baba endişe iklimi ($p=0,493>0,05$), baba çabasız başarı iklimi ($p=0,811>0,05$), anne öğrenme haz ($p=0,416>0,05$), anne endişe iklimi ($p=0,575>0,05$), anne çabasız başarı iklimi alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,248>0,05$).

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba endişe iklimi ($p=0,013<0,05$) ile anne endişe iklimi ($p=0,007<0,05$) alt boyutlarında fark bulunurken; baba öğrenme haz ($p=0,377>0,05$), baba çabasız başarı iklimi ($p=0,175>0,05$), anne öğrenme haz ($p=0,077>0,05$), anne çabasız başarı iklimi alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,313>0,05$). Erkek katılımcılar kadın katılımcılara kıyasla her iki ebeveynine karşı başarısız olmaktan, yaptığı spor branşında hata yapmaktan daha fazla endişe duymaktadır.

Çalışmaya katılanların ebeveyn eğitim durumlarına göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasında fark incelendiğinde; baba endişe iklimi ($p=0,000<0,05$), anne endişe iklimi ($p=0,000<0,05$), baba çabasız başarı ($p=0,10<0,05$), anne çabasız başarı

iklimi ($p=0,049<0,05$) iklimi alt boyutlarında fark bulunurken; baba öğrenme haz ($p=0,280>0,05$), anne öğrenme haz, alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,094>0,05$). Baba endişe iklimi alt boyutunda ilkokul mezunu katılımcıların üniversite mezunu katılımcılara kıyasla baba ebeveynine karşı başarısız olma konusunda daha fazla endişe duydukları ifade edilebilir. Anne endişe iklimi alt boyutunda ilkokul mezunu katılımcıların üniversite mezunu katılımcılara kıyasla başarısız olma konusunda daha fazla endişe duydukları ifade edilebilir. Baba çabasız başarı iklimi alt boyutunda elde edilen istatistiki verilere göre ilkokul mezunu katılımcılar üniversite mezunu katılımcılara göre çaba harcamadan elde edilen başarının babalarını memnun ettiğini dile getirmektedir. Anne çabasız başarı iklimi alt boyutunda elde edilen istatistiki verilere göre ilkokul mezunu katılımcılar üniversite mezunu katılımcılara göre çaba harcamadan elde edilen başarının annelerini memnun ettiğini söylemektedir.

Çalışmaya katılanların yaşadıkları yere göre ebeveyn güdüsel iklim ölçeği puanları arasındaki farklılık incelendiğinde; baba öğrenme haz ($p=0,040<0,05$), baba endişe iklimi ($p=0,046<0,05$), anne öğrenme haz alt boyutunda fark bulunurken ($p=0,001<0,05$); baba çabasız başarı iklimi, ($p=0,233>0,05$), anne endişe iklimi, ($p=0,405>0,05$), anne çabasız başarı iklimi alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p=0,099>0,05$). Yurtta kalan katılımcılar aileleri ile birlikte yaşayan katılımcılara kıyasla elde ettikleri başarının hem annelerini hem babalarını daha fazla memnun ettiğini dile getirmektedir. Yurtta kalan katılımcılar aileleri ile birlikte yaşayan katılımcılara kıyasla sporda başarısız olma konusunda babalarına karşı daha fazla endişe duymaktadır.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.Sonuçlar

Çalışma kapsamında katılımcıların ebeveynlerinden kaynaklı endişe iklimleri de ölçülmeye çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda katılımcıların demografik özellikleri ile endişe iklimleri genel olarak anlamlı farklılık göstermiştir.

Örneğin, katılımcıların kaldıkları yer, yaptıkları spor branşında ebeveynlerine karşı endişe iklimini olumsuz anlamda etkilememektedir. Yurtda kalan katılımcılar sporda başarısız olma konusunda babalarına karşı endişe duymaktayken, annelerine karşı başarısız olma konusunda endişe duymadıklarını ifade etmektedirler.

Çalışma kapsamında ölçülmeye çalışılan diğer boyutlardan bir tanesi olan ebeveyn öğrenme haz alt boyutu ile demografik değişkenler arasında da sonuçlar elde edilmiştir.

Çalışmaya katılanlardan kadın katılımcılar erkek katılımcılara kıyasla kendini geliştirme, becerilerini arttırma ve kararlılık konularında daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Sporcuların annesi ve babası ilkokul mezunu olanların daha performans odaklı, az çaba ile sonuca ulaşma gayreti içerisinde oldukları söylenebilmektedir.

Ebeveyn eğitimi sporcuların spora olan yaklaşımlarını, başarı anlayışlarını ve hedeflerini etkilemektedir. Dışsal güdüleme olarak ele alınabilecek gelir değişkeni katılımcıların güdülenme düzeylerini etkilemektedir. Ailesinin aylık geliri 1300-2499 TL olan katılımcıların daha fazla performans odaklı olması başarı sonucunda elde edilebilecek parasal ödülün bu katılımcılar için daha fazla öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Katılımcılar başarı algıları üzerinde kendilerini spora yönlendiren etkenin rolünü vurgulamaktadır. Spora yönlendiren etken olarak beden eğitimi öğretmenini tercih eden katılımcılar daha görev yönelimli, maksimum çaba ve kararlılık gösterdiği söylenebilir. Ayrıca bu katılımcıların spor branşlarında diğer katılımcılara kıyasla daha ego yönelimli oldukları söylenebilmektedir.

Araştırma sonucunda yaşanılan yer değişkeninin de algılanan başarı güdüsü üzerinde role sahip olduğu ifade edilmektedir. Yurttaki katılımcıların aileleriyle yaşayan katılımcılara kıyasla ebeveynlerine karşı sporda başarısız olma endişesi taşıdıkları ve elde ettikleri başarının diğer katılımcılardan daha fazla oranda ebeveynlerini memnun ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

6.1.Öneriler

Çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında sonraki çalışmalara öneri niteliğinde şunlar belirtilebilir.

- Sporcuların ölçek sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda güdüsel iklim alt boyutlarından performans alt boyutunun erkek sporcularda ön planda olduğu görülmektedir. Bu kapsamda sporculara ustalık becerilerini geliştirme imkanı veya içsel güdüleme eğitimleri verilebilir.
- Sporcuların ebeveynlerinin, sporculara karşı duyduğu endişe iklimini kontrol altında tutmak ve sporcuların kaygı düzeylerini dengelemek adına sporcu ailelerine endişe, kaygı yönetimi seminerleri verilebilir.
- Sporcularda dışsal güdüleme unsurları yerine içsel güdüleme unsurlarının etkin olması konusunda güdüleme seminerleri verilebilir.
- Özellikle antrenörlere sporcu güdülenme kavramının gerekliliği vurgulanabilir ve eğitimler verilerek bu doğrultuda çalışma yapmaları söylene bilinir.
- Bir diğer sonuç olarak, sporcuların branşlara yönlendirilmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin daha etkin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, beden eğitimi öğretmenlerine sporcu seçimleri ve yetenekli sporcuları tespit etmeleri konusunda gerekli akademik eğitimler verilmesinin uygun olduğu önerisinde bulunulabilir.

7. KAYNAKLAR

- Abakay, U. (2010). Futbolcu-Antrenör İletişiminin Farklı Statülerdeki Futbolcu- Antrenör Başarı Motivasyonu İlişkisi, (Yayınlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Atasoy, B., Kuter, F., Ö. (2005). Küreselleşme ve Spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII, 11-22.
- Altıntaş, A. (2010) Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altıntaş, A. Koruç, P. Akalan, C (2012). Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması. *Türkiye Klinikleri J Sports Sci*, 4(1).
- Altıntaş, A., Aşçı, F. H., Çağlar, E. (2016). *Ebeveyn Güdüsel İklim Envanteri-2'nin Türkçe Versiyonunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 14(2): 163-174.
- Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, Structures, And Student Motivation. *Journal Of Educational Psychology*, 84(3): 261.
- Babbie, Earl R. (2010). *The Practice of Social Research*. 12th ed. Belmont, CA: Wadsworth Cengage.
- Balcıoğlu, İ. (2003). *Sporun Sosyolojisi ve Psikolojisi*. Bilge yayıncılık, İstanbul.
- Başaran, İ.,E.(1991). *Örgütsel Davranış İnsanın Üretim Gücü*. Gül Yayınevi; Ankara, 16.
- Başer, E. (1996). *Futbolda Psikoloji ve Başarı*, (2.Baskı), Bağırhan Yayınevi, Ankara, 9.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*, (3.Baskı), Bağırhan Yayınevi, Ankara,72.
- Baymur, F. (1994). *Genel Psikoloji*, (14.Baskı), Anka Basım İnkılap Yayınevi, İstanbul, 69-146.
- Baysal, C., Tekarslan, E. (1998). Davranış Bilimleri, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları*, İstanbul,
- Bebetsos, E., Chatziandreu, E., Zetou, E., Antoniou P., Karamousalidis, G. (2013). *Validation of the Parental Initiated Motivational Climate-2 questionnaire. A pilot study. Exerc Soc*, 54, 70-76.
- Bindle, J. B., Bank, J. B. ve Marlin, M. M. (1980). Parental and Peer Influence on Adolescents. *Social Forces*, 58 (4): 1057-1079.

Carpenter, P.J., Yates, B. (1997). Relationship Between Achievement Goals And The Perceived Purposes Of Soccer For Semi-Professional And Amateur Players. *J Sport Exerc Psychology*, 19, 302- 311.

Cüceloğlu, D. (2005). *İnsan ve Davranışı*. (14.Baskı), Remzi Kitapevi, İstanbul, 235.

Cüceloğlu, D. (2007). *İnsan ve Davranışı*. (16.Baskı), Remzi Kitapevi, İstanbul, 230.

Cortina, M., J., (1993). What is Coefficient Alpha? An Examination of Theory and Applications. *Journal of Applied Psychology*, 78(1), 98-104.

Erdem, M. (2008). Amerikan Futbolu Sporcularında Sporda Güdülenme Ölçeğinin Geliştirilmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Eren, E. (2001). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. (7. Baskı), Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 136.

Erkal, M. (1998). *Sosyoloji*. Der Yayınları, İstanbul, 98.

Dever, A. (2010). *Spor Sosyolojisi*. Başlık yayım Grubu, İstanbul, 150.

Doğan, O. (2015). *Spor Psikolojisi*. (3.genişletilmiş baskı), Detay Yayıncılık, Ankara, 104-115

Duda, J., L. (1998). *Advances in Sport and Exercise Psychology Measurement. Sport Motivation and Perceived Competence*. Morgantown. Fitness International Technology.

Dusek, J., B. (1987). *Adolescent Development and Behavior*, Prentice-Hall International, Inc.NJ, U.S.A

Gözmen, A., Keskin, N., Aşçı, H. (2018). Antrenör Kaynaklı Destekleyici ve Kısıtlayıcı Güdusel İklim Ölçeği'nin Türk Adolesan Sporcuları İçin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Sportmetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16 (3), 62.

Güler, A., Halıcıoğlu, M.B., Taşgım, S., (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (1.Basım), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 47.

Güney, S. (2000). *Davranış Bilimleri*, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Gano-Overway, L. A., Guivernau, M., Magyar, T. M., Waldron, J. J., Ewing, M. E. (2004). Achievement goal perspectives, perceptions of the motivational climate, and sportpersonship: Individual and team effects. *Psychology of Sport and Exercise*, 6, 215–232

Gano-Overway, L. A. Ewing, M. E. (2004). A Longitudinal Perspective of The Relationship Between Perceived Motivational Climate, Goal Orientations, And Strategy Use. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 75: 3, 315-325.

İkizler, H. C., Karagözlüoğlu, C. (1996). *Sporda Başarının Psikolojisi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

İncioğlu, M. (2011). *Tutum Algı İletişim*. (6.Basım), Siyasal Kitabevi, Ankara, 85-86.

Karaküçük, S. Yetim, A. (1996). Rekreasyon Etkinliklerinde Liderlik ve Fonksiyonları, *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), Ankara, 68.

Kavrakoğlu, İ, (1993). Toplam Kalite Yönetiminin Getirdikleri, Kalite Güvenliği ve Uluslararası Standartlar Sempozyumu. İrfan Yayıncılık, İstanbul.

K., Çetinkalp, Z. (2006). “Başarı Algısı Envanterinin Çocuk Versiyonu-BAE-Ç”nun Türk Sporcuları için Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (The Validity and Reliability Study of “The Children's Version of The Perception of Success Questionnaire-POSQ-CH” for Turkish Athletes). Uluslararası Spor bilimleri Kongresi, Muğla.

Kılıcıl, E. (1985). *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*. Bağırın Yayınevi, Ankara,7

Küçükahmet, L. (2009). *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Koçel, T, (2003). *İşletme Yöneticiliği*. Beta Yayınları, İstanbul, 633-653.

Konter, E, (1995). *Sporda Motivasyon*. Saray Medikal Yayıncılık, İzmir, 8-24.

Konter, E, (2006). *Spor Psikolojisi El Kitabı*. (6. Basım), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2-38.

Koruç,Z. (1992).*Spor Psikolojisine Giriş*. Ttb Merkez Konseyi Hekimliği Kolu, Yayın 1,Ankara,100.

Moran, A. (2004). *Sport and Exercise Psychology*. A Critical Introduction. New York: Roudledge.

Morgan, C. T. (1993). *Psikolojiye Giriş*. (Çeviren: Sirel Karakaş, Rüksan Eski), (20. Baskı), Eğitim Kitabevi Yayınları, Konya. 243.

Muijs, D. (2010). *Doing Quantitative Research in Education with SPSS*. 2nd edition. London: SAGE Publications.

Murcia, J. A. M., Gimeno, E. C., Coll, D. G. C. (2008). Relationships Among Goal Orientations, Motivational Climate and Flow in Adolescent Athletes. Differences by Gender, *The Spanish Journal of Psychology*, 11: 1, 181-191.

Newton, M, Duda, J. L. (1999). The interaction of motivational climate, dispositional goal orientations, and perceived ability in predicting indices of motivation. *International Journal of Sport Psychology*, 30(1), 63-82.

Onaran, O. (1991). Çalışma Yaşamında Güdülenme Kuramları. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara.

Ortega, A., Sicilia, A., Gonzalez-Cutre, D. (2013). Preliminary Validation Of The Parent Initiated Motivational Climate Questionnaire-2 (PIMCQ-2). *Revista Latinoamericana de Psicologia* , 45 (1), 35-45.

Özerkan, K. N. (2004). *Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara , 104-105

Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Bağırğan Yayınevi, Ankara, 9.

Öğülmüş, S. (2002). Güdüleme (Motivasyon) Kuramları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara, 92-105.

Parish, L., E., Treasure, D., C. (2003). Physical Activity And Situational Motivation in Physical Education: Influence of the Motivational Climate and Perceived Ability. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 74, 173-182.

Roberts, G., C, Ommundsen, Y. (1996). Effect of Goal Orientation on Achievement Beliefs, Cognition and Strategies in Team Sport. *Scandinavian Journal of Medicine Science and Sport*, 6, 46-56.

Roberts, G. C., Treasure, D. C., Balague, G. (1998). Achievement Goals in Sport: the Development and Validation of the Perception of Success Questionnaire. *Journal of Sports Sciences*, 16(4), 337-347

Roberts, G. C., Treasure, D. C., Conroy, D. E. (2007). *Understanding the dynamics of motivation in sport and physical activity: An achievement goal interpretation*. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Ed.), *Handbook of Sport Psychology*, Third Edition, John Wiley & Sons, p. 3-10.

Sabuncuoğlu, Z. (2005). *Örgütsel Psikoloji*. (5.Baskı) , Furkan Ofset, Bursa.

Santana, P., Figueiras, T., Dias, C., CorteReal, N., Brustad, R., Fonseca, A., M. (2010). Propriedades psicométricas e estrutura factorial da versão portuguesa do Parent-Initiated Motivational Climate Questionnaire-2 (PIMCQ2p). *Rev Port Cien Desp*, 10 (2), 47-61

Selçuk, Z.(2000). *Gelişim ve Öğrenme*. Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara,209.

Senemoğlu, N. (2003). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Kalkan Matbaacılık, Ankara, 12.

Seifriz, J., J., Duda, J., L., Chi, L. (1992). The relationship of perceived motivational climate to intrinsic motivation and beliefs about success in basketball. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 14, 375-391.

Silah, M. (2005). *Sosyal Psikoloji Davranış Bilimi*, (2.Baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara, 56.

Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M., Tetik, B. (2010). “Sporculardaki Başarı Motivasyonu İle Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 225-239.

Solmon, M. A., Boone, J. (1993). The Impact of Student Goal Orientation in Physical Education Classes. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, (64), 418-424.

Sümer N., Gündoğdu E., Helvacı E. (2010). Anne-Baba Tutum ve Davranışlarının Psikolojik Etkileri: Türkiye’de Yapılan Çalışmalara Toplu Bakış Türk Psikoloji Yazıları, 13 (25), 42-59.

Shaw, D. F., Gorely, P. J., Çorban, R. M. (2005). *Instant Notes in Sport and Exercise Psychology*, Bios Publishers.

Smith, A., L. (2003). Peer Relationships İn Physical Activity Contexts: a Road Less Traveled in Youth Sport and Exercise Psychology Research. *Psychology of Sport and Exercise*, 4, 25–39.

Spiridoula, V., Nikos N., Duda, J. L., (2005). Peer Motivational Climate in Youth Sport: a Qualitative Inquiry *Psychology of Sport and Exercise*. 6 (2005), 497–516

Toros, T. (2001). Elit ve Elit Olmayan Erkek Basketbolcularda Hedef Yönelimi, Güdüsel İklim ve Hedeflerin Özgünlük Güçlük Derecesi Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Toros, T. (2002). Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel (motivasyonel) iklim ve yaşam doyumunu. *H.Ü. Spor Bilimleri Dergisi*, 13: 3, 24-36.

Toros, T. (2005). Hedef Yönelimleri ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki: Liseli Erkek Voleybolcular Üzerine Bir Çalışma, *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 16 (3), 135-145.

Toros, T. (2010). Turnuva Öncesi ve Turnuva Sonrası Basketbolcuların Algıladıkları Antrenörlük Davranışı, Görev-Ego Yönelimli Hedefleri, Takım Sargınlığı, Uсталık-Performans İklimi ve Kolektif Yeterlik Arasındaki İlişki, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 1119-1142.

Vazou, S., Ntoumans, N., Duda, J., L. (2006). Predicting young athletes motivational indices as a function of their perceptions of the coach- and peer-created climate. *Psychology of Sport & Exercise*, 7, 215-233.

Yetim A. (2011). *Sosyoloji ve Spor*. Berikan Yayınevi. Ankara.

Yeltepe. E., H. (2013). *Spor ve Egzersiz Psikoloji*. (2. Basım) Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara

White, S. A., Duda, J. L., Hart, S. (1992). An Exploratory Examination of the Parent-Initiated Motivational Climate Questionnaire, *Percept Mot Skills*, 75, 875-880.

White SA, Duda JL (1993): The relationship between goal orientation and parentinitiated motivational climate among children learning a physical skill. In Paper presented at the 8th world meeting for the International Society for Sports, Psychology, Lisbon, Portugal.

Walling, M., D., Duda, J., L., Chi, L. (1993). The perceived motivational climate in sport questionnaire: Construct and predicative validity. *Journal of Sport and Exercise Psychology*,

8.EKLER

8.1. EK -1: Etik Kurul Raporu

Tarih:15.01.2017 09:12

Sayı:60263016-050.06-

IL00000100628

T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : 60263016-050.06
Konu : Güven Şenyurt

Sayın Doç.Dr.Murat KANGALGİL
(Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürlüğü)

İlgi: 28/12/2016 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz ve ekleri Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulunca görüşülmüş ve incelenmiş olup, Kurulun 01/05/2017 tarih ve 1 no'lu toplantısında alınan 3 no'lu kararda; "Doç. Dr. Murat KANGALGİL'in 28/12/2016 tarihli dilekçesinde belirttiği, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Güven ŞENYURT'un yüksek lisans tezi olarak planlanan ve Bilimsel Araştırma Projeleri Biriminde Projelendirilecek olan, "*Takım Sporlarında Algılanan Antrenör, Ebeveyn ve Akran Gündüsel İklimin, Başarı Algısı Üzerine Etkisi*" isimli çalışmanın etik olarak uygunluğu Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu tarafından incelendi ve etik açıdan sakınca olmadığı" yönünde karar alınmıştır.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Ünal KILIÇ
Rektör Yardımcısı

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrakın elektronik imzalı suretine <https://ebelgedogrulama.cumhuriyet.edu.tr> adresinden 8f41d1ff-cfa3-48e5-aead-952f0763b0db kodu ile erişebilirsiniz.
Adres: Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği SİVAS

Tel:0 346 219 1010 Faks:0 346 219 1138 E-posta: hukuk@cumhuriyet.edu.tr

1 / 1

8.2. EK -2: Veri Toplama Araçları (demografik bilgiler ve ölçekler)

Değerli Sporcular,

Bu anket "Takım sporlarında algılanan antrenör, ebeveyn ve akran güdüsel iklimin, başarı algısı üzerine rolünü" araştırılmak üzere hazırlanmış bir araştırmadır. Sorulara vereceğiniz cevaplar önemlidir. Bu nedenle cevaplarda göstereceğiniz hassasiyet ve göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı teşekkür eder ve spor yaşamınızda başarılar dilerim.

Güven Şenyurt

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

1. Uğraştığınız spor branşı nedir?

- a) Futbol b) Basketbol c) Hentbol d) Voleybol

2. Yaşınız?

- a) 14 b) 15 c) 16 d) 17 e) 18+

3. Cinsiyetiniz?

- a) Erkek b) Kadın

4. Babanızın mesleği?

- a) Memur b) İşçi c) Esnaf d) Emekli e) Çiftçi f) Serbest meslek g) İşsiz

5. Annenizin mesleği?

- a) Memur b) İşçi c) Esnaf d) Emekli e) Çiftçi f) Ev Hanımı

6. Babanızın eğitim durumu?

- a) Okur-yazar değil b) İlkokul mezunu c) Ortaokul mezunu d) Lise mezunu e) Üniversite mezunu

7. Annenizin eğitim durumu?

- a) Okur-yazar değil b) İlkokul mezunu c) Ortaokul mezunu d) Lise mezunu e) Üniversite mezunu

8. Ailenizin aylık geliri?

- a) 1300 TL ve altı b) 1301-2499 TL c) 2500-3499 TL d) 3500+

9. Yaşadığınız yer?

- a) Ailemin yanında b) Akrabalarımın yanında c) Yurtdışı d) Arkadaşlarımla evde e) Diğer.....

10. Okul başarı durumunuz?

- a) 0-49.99 b) 50-59.99 c) 60-69.99 d) 70-84.99 e) 85-100

11. Sizi spor yapmaya kim yönlendirdi?

- a) Babam b) Annem c) Arkadaşım d) Beden eğitimi öğretmenim e) Gazete, tv ve medya,

12. Spor yapmaya kaç yaşınızda başladınız?

.....

13. Varsa bu güne kadar branşınızda elde ettiğiniz en iyi derecenizi yazınız?

- a) Olimpiyat b) Dünya c) Avrupa d) Balkan e) Türkiye f) İl g) Derecem Yok

“BAŞARI ALGISI ENVANTERİ (ÇOCUK VERSİYONU)”

Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyup size uygun olan cevabı daire içine alınız. Bu ölçekte doğru yada yanlış yanıt yoktur. Lütfen soruları içtenlikle cevaplayınız.

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1.Spor yaparken, diğer sporcuları yendiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
2.Spor yaparken, belirgin bir biçimde daha iyi olduğum zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
3.Spor yaparken, en iyi ben olduğum zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
4.Spor yaparken, gayret ettiğim/ büyük çaba gösterdiğim/ zoru denediğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
5.Spor yaparken, gerçekten gelişme gösterdiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
6.Spor yaparken, diğerlerinden daha iyi yaptığım/oynadığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
7.Spor yaparken, kendim için belirlediğim bir hedefe ulaştığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
8.Spor yaparken, zorlukların üstesinden geldiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
9.Spor yaparken, daha önce yapmadığım şeyi başardığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
10.Spor yaparken, diğer sporcuların yapamadığı şeyleri yapmayı başardığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
11.Spor yaparken, diğer sporculara en iyi olduğumu gösterdiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
12.Spor yaparken, sahip olduğum yeteneğimin en iyisini uyguladığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1

“SPORDA ALGILANAN GÜDÜSEL (MOTİVASYONEL) İKLİM ÖLÇEĞİ”

Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyup size uygun olan cevabı daire içine alınız. Bu ölçekte doğru yada yanlış yanıt yoktur. Lütfen soruları içtenlikle cevaplayınız.

Bu takımda ,	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.Bu takımda, oyuncular, takım arkadaşlarından daha iyi oynadıklarında, kendilerini iyi hissederler.	1	2	3	4	5
2.Bu takımda, sıkı çalışma ödüllendirilir.	1	2	3	4	5
3.Bu takımda, oyuncular bir hata yaptıklarında cezalandırılır.	1	2	3	4	5
4.Bu takımda, koçlar, oyuncuların iyi olmadıkları becerilerde gelişmelerini sağlarlar.	1	2	3	4	5
5.Bu takımda, amaç her oyunda daha da ileri gitmektir.	1	2	3	4	5
6.Bu takımda, oyuncular, hataları yüzünden oyundan çıkartılır/ kenara alınır.	1	2	3	4	5
7.Bu takımda, takım arkadaşlarından daha iyi oynamak önemlidir.	1	2	3	4	5
8.Bu takımda, koçlar dikkatlerinin çoğunu “yıldız” oyunculara verir.	1	2	3	4	5
9.Bu takımda, diğerlerinden daha iyi oynamak önemlidir.	1	2	3	4	5
10.Bu takımda, oyuncular spor dalı etkinlikleri hakkında daha fazla şeyler öğrenmek istedikleri için çok sıkı çalışırlar.	1	2	3	4	5
11.Bu takımda, koçlar, bazı oyuncuları diğerlerinden daha fazla tercih ederler.	1	2	3	4	5
12.Bu takımda, oyuncular, takım arkadaşlarından daha iyi oynamaya teşvik edilirler.	1	2	3	4	5
13.Bu takımda, oyuncular, eksik yönleri üzerine çalışmak için teşvik edilirler.	1	2	3	4	5
14.Bu takımda, herkes en fazla sayıyı/golü/ puanı/ skoru vs. Atmayı ister.	1	2	3	4	5
15.Bu takımda, herkes takımda önemli bir role sahip olduğunu hisseder.	1	2	3	4	5
16.Bu takımda, koçlar, bizden yeni beceriler denememizi isterler.	1	2	3	4	5
17.Bu takımda, oyuncular, kendilerine denk bir takımla eşleştirildiklerinde oynamaktan hoşlanırlar.	1	2	3	4	5
18.Bu takımda, sadece “en iyi “ oyuncular koçlar tarafından “fark edilir”.	1	2	3	4	5
19.Bu takımda, oyuncuların çoğu oyunda oynar.	1	2	3	4	5
20.Bu takımda, oyuncular, hata yapmaktan korkarlar.	1	2	3	4	5
21.Bu takımda, oyuncuların sadece birkaçı yıldız oyuncu olabilir.	1	2	3	4	5

‘EBEVEYN GÜDÜSEL İKLİM ENVANTERİ’

Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyup size uygun olan cevabı daire içine alınız. Bu ölçekte doğru yada yanlış yanıt yoktur. Lütfen soruları içtenlikle cevaplayınız.

Babam.....	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.Yeni bir şey öğrendiğimde çok memnun olur	1	2	3	4	5
2. Başarısızlık konusunda beni endişelendirir	1	2	3	4	5
3. Çaba sarf etmeden kazandığımda memnun görünür	1	2	3	4	5
4. Bana olumsuz baktığı için başarısız olmak konusunda beni endişelendirir	1	2	3	4	5
5. Becerilerimi geliştirip geliştirmediğim ile özel olarak ilgilenir	1	2	3	4	5
6. Çok çalışmadan kazanmanın benim için önemli olduğunu söyler	1	2	3	4	5
7. Bana bir şey öğretmeden önce, bir öncekini öğrendiğimden emin olur	1	2	3	4	5
8. Fazla efor sarf etmeden bir çok şeyi başarmam gerektiğini düşünür	1	2	3	4	5
9. Yeni beceriler geliştirirken eğlenmenin çok önemli olduğuna inanır	1	2	3	4	5
10. Diğerleri kadar iyi yapamadığımda kendimi kötü hissettirir	1	2	3	4	5
11. Çaba sarf ederek geliştiğimi görmekten memnun olur	1	2	3	4	5
12. Hata yapmaktan korkmamı sağlar	1	2	3	4	5
13. Çok çaba harcamadan başardığımda mutlu olmam gerektiğini söyler	1	2	3	4	5
14. Yeni beceriler öğrenmeyi denerken kendimden hoşnut olmamı onaylar	1	2	3	4	5
15. Beceri gelişimimden aldığım hazzı destekler	1	2	3	4	5
16. İyi olmadığı bir beceriyi yapmam konusunda beni endişelendirir	1	2	3	4	5
17. Yeni beceriler öğrenmekten zevk almam için beni cesaretlendirir	1	2	3	4	5
18. Hata yapmanın, öğrenmenin bir parçası olduğunu söyler	1	2	3	4	5

‘EBEVEYN GÜDÜSEL İKLİM ENVANTERİ’

Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyup size uygun olan cevabı daire içine alınız. Bu ölçekte doğru yada yanlış yanıt yoktur. Lütfen soruları içtenlikle cevaplayınız.

Annem.....	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.Yeni bir şey öğrendiğimde çok memnun olur	1	2	3	4	5
2. Başarısızlık konusunda beni endişelendirir	1	2	3	4	5
3. Çaba sarf etmeden kazandığımda memnun görünür	1	2	3	4	5
4. Bana olumsuz baktığı için başarısız olmak konusunda beni endişelendirir	1	2	3	4	5
5. Becerilerimi geliştirip geliştirmedığım ile özel olarak ilgilenir	1	2	3	4	5
6. Çok çalışmadan kazanmanın benim için önemli olduğunu söyler	1	2	3	4	5
7. Bana bir şey öğretmeden önce, bir öncekini öğrendiğimden emin olur	1	2	3	4	5
8. Fazla efor sarf etmeden bir çok şeyi başarmam gerektiğini düşünür	1	2	3	4	5
9. Yeni beceriler geliştirirken eğlenmenin çok önemli olduğuna inanır	1	2	3	4	5
10. Diğerleri kadar iyi yapamadığımda kendimi kötü hissettirir	1	2	3	4	5
11. Çaba sarf ederek geliştiğimi görmekten memnun olur	1	2	3	4	5
12. Hata yapmaktan korkmamı sağlar	1	2	3	4	5
13. Çok çaba harcamadan başardığımda mutlu olmam gerektiğini söyler	1	2	3	4	5
14. Yeni beceriler öğrenmeyi denerken kendimden hoşnut olmamı onaylar	1	2	3	4	5
15. Beceri gelişimimden aldığım hazzı destekler	1	2	3	4	5
16. İyi olmadığım bir beceriyi yapmam konusunda beni endişelendirir	1	2	3	4	5
17. Yeni beceriler öğrenmekten zevk almam için beni cesaretlendirir	1	2	3	4	5
18. Hata yapmanın, öğrenmenin bir parçası olduğunu söyler	1	2	3	4	5

“GENÇLİK SPORLARINDA AKRAN GÜDÜSEL İKLİM ENVANTERİ”

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyunuz ve **takımdaki arkadaşlarınız arasındaki atmosferi nasıl gördüğünüzü** dikkate alarak dürüst bir şekilde cevaplayınız.

Bu Takımda, Çoğu Sporcu...	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Tarafızım	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Gelişmesi için birbirine yardım eder.	1	2	3	4	5	6	7
2. Takım arkadaşlarının daha iyi oynaması için birbirini teşvik eder.	1	2	3	4	5	6	7
3. Yeni beceriler geliştirmesi için takım arkadaşlarına yardım teklif eder.	1	2	3	4	5	6	7
4. En yetenekli takım arkadaşının görüşüne daha fazla önem verir.	1	2	3	4	5	6	7
5. Takım arkadaşlarının kendilerini değerli hissetmesini sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
6. İyi yapamadıkları becerileri geliştirmek için birlikte çalışır.	1	2	3	4	5	6	7
7. Takım arkadaşlarını küçük düşürecek şekilde olumsuz yorumlar yapar.	1	2	3	4	5	6	7
8. Takım arkadaşlarının yaptığı için daha iyisini yapmaya çalışır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Takım arkadaşları hata yaptığında onları eleştirir.	1	2	3	4	5	6	7
10. Takım arkadaşlarına yeni şeyler öğretir.	1	2	3	4	5	6	7
11. Takım arkadaşlarının kendi en iyilerini ortaya koymaları için onları teşvik eder.	1	2	3	4	5	6	7
12. Takım arkadaşlarından daha iyi oldukları zaman memnun görünür.	1	2	3	4	5	6	7
13. Takım arkadaşlarının kabul gördüklerini hissetmelerini sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
14. En yetenekli takım arkadaşları ile birlikte olmak ister.	1	2	3	4	5	6	7
15. Sıkı çalışan takım arkadaşlarını över.	1	2	3	4	5	6	7
16. Takım kazanmadığında şikayet eder.	1	2	3	4	5	6	7
17. Takım arkadaşları sıkı çalıştığında memnun olur.	1	2	3	4	5	6	7
18. Herkesin fikrine önem verir.	1	2	3	4	5	6	7
19. En üst düzeyde çaba gösterme konusunda örnek oluşturur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Takım arkadaşları hata yaptığında, onlara güler.	1	2	3	4	5	6	7
21. Takım arkadaşları hata yaptıktan sonra, denemeye devam etmeleri için onları teşvik eder.	1	2	3	4	5	6	7

9.ÖZGEÇMİŞ

Kişisel bilgiler

Adı Soyadı	Güven ŞENYURT
Doğum Yeri ve Tarihi	Zara-1983
Medeni Hali	Evli
Yabancı Dil	İngilizce
İletişim Adresi	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dekanlığı, Sivas
E-posta Adresi	guvensenyurt@cumhuriyet.edu.tr

Eğitim ve Akademik Durumu

Lise	Sivas/ Zara Lisesi, 2000
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi, 2007
Yüksek Lisans	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, 2018
Unvan	Fakülte Sekreter V.

İş Tecrübesi

Milli Savunma Bakanlığı	Subay, 2008-2014
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fakülte Sekreter V.	2017 (Devam ediyor)